

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

VLIV HUDBY KARLA KRYLA NA JEDINCE

Vedoucí práce: Mgr. Karel Ochozka

Autor práce: Lucie Repetná

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: 3.

2017

Bakalářská práce v nezkrácené podobě

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že, v souladu s §47b zákona č. 111/1998 Sb. V platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným stanovením zákona č. 111/1998 Sb. Zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

29. března 2017

Lucie Repetná

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé práce panu Mgr. Karlovi Ochozkovi za metodické vedení a odborné rady při zpracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat občanskému sdružení „Klub Karla Kryla“, a všem, kteří se zúčastnili dotazníkového výzkumu.

Obsah

ÚVOD	6
1 TEORETICKÁ ČÁST	8
2 Hudba	8
2.1 Folk	9
2.2 Muzikologie	10
2.3 Jaký může mít hudba vliv na jedince?	11
2.3.1 Pozitivní vlivy.....	11
2.3.2 Negativní vlivy	13
2.3.3 Muzikoterapie	16
3 Karel Kryl	18
3.1 Jeho život	18
3.2 Jeho tvorba.....	23
3.3 Jeho hudba dnes	23
4 Vliv hudby Karla Kryla na jedince	24
5 PRAKTICKÁ ČÁST	25
5.1 Úvod.....	25
5.2 Cíle a předmět výzkumu	26
5.3 Metoda sběru dat.....	26
5.4 Hypotézy	26
5.5 Výběr metody	27
5.6 Způsob zpracování dotazníků	27
5.7 Časový harmonogram výzkumného šetření.....	27
5.8 Způsob zpracování dotazníků	28
5.9 Interpretace výsledků	28
5.10 Verifikace hypotéz a shrnutí výsledků.....	40
5.11 Závěr	41
ZÁVĚR	43
SEZNAM LITERATURY	44

Seznam použitých zkratk.....	47
Seznam použitých grafů a tabulek	47
Přílohy	48
Abstrakt	51
Abstract.....	52

ÚVOD

Když přišel čas na to, vybrat si téma, hned jsem věděla, že bych svou bakalářskou práci chtěla psát zaměřenou na hudební tematiku, jelikož hudba je mým velikým koníčkem a naplňuje velkou část mého volného času. Fascinuje mne také, jakým způsobem nás může ovlivnit, ať už pozitivně či negativně. Jelikož i na sobě pocítuji její sílu, o toto téma se velice zajímám.

Můj výběr se později zúžil na osobnost Karla Kryla, a to nejen díky písničce hudební skupiny mého bratra, „Třetí Slunce“, kde se zpívá: „.....mám radost, když někdo poslouchá Kryla, v hlavě vzpomínka mu na něj zbyla.....“, která mi vnukla do hlavy otázku, zdali ho vlastně ještě zná moje generace, jelikož po pár rozhovorech jsem zjistila, že z mého okolí není moc lidí, kteří by právě zmíněného Karla Kryla znali, a když už, tak jen letmo.

Pro mne znamená K. K. vzor a inspiraci, netvrdím, že neměl své chyby, ale jeho odhodlanost stát si v každé situaci za svým a nikdy nepolevit, je přinejmenším fascinující a inspirující. Mnoho lidí ho odsoudí, jako věčně nespokojeného člověka, ale já ho v tomto ohledu chápu. Myslím, že lidé po listopadové revoluci byli vděční za každou změnu, a tak se spokojili i s tím „paskvilem“, který dostali, a nazývali jej demokracií. Karel chtěl pro naši zemi jen dobře vedenou demokracii, a to z mého pohledu nevidím jako věčnou nespokojenost, či nevděčnost.

Narodila jsem se ale dva roky po smrti tohoto velikána, a tak je možné, že můj názor na něj je pouze iluzí, kterou vytvořilo mé okolí, masmédia nebo jeho tvorba. K. Kryla jsem tedy osobně neznala, a tak prosím berte mé smýšlení o jeho osobě v této práci čistě z teoretického hlediska.

Jak již tedy napovídá název, cílem mé bakalářské práce je zjistit, zda a jaký může mít vliv hudba Karla Kryla na jedince. Záměrem této práce je také předložit čtenáři stručný popis toho, co je to hudba, a jaké pozitivní a negativní vlivy může mít na lidskou bytost. Dále je jejím účelem popsat osobu K. K., jeho tvorbu, umělce, kteří se jím inspirovali, a hlavně jak může jeho hudba ovlivnit samotného člověka.

Díky své práci bych v teoretické části ráda zjistila, jak moc Kryla znají vysokoškolští studenti Teologických fakult a učitelé hudební výchovy na středních školách. Jak se

o něm dozvěděli, které jeho písně znají, zda o něm slyšeli ve škole, a které interprety, kteří přezpívali jeho písně, znají. Tohoto zjištění plánuji docílit pomocí dotazníkového šíření a jeho následného vyhodnocení v rámci kvantitativního výzkumu.

Jako základní zdroj budu používat knížku „Půlkací“ od Miloše Čermáka, kde je sepsán celý Karlův život. Zárukou její pravdivosti je způsob, jakým je sepsána, a to formou rozhovoru se samotným Krylem. O osobě K. K. také čerpám z jeho oficiálních webových stránek. U kapitol týkajících se hudby, se budu opírat o výzkumy týkající se tohoto tématu, a o tyto tři knihy: „Musicophilia: příběhy o vlivu hudby na lidský mozek“ od Oliviera Sackse, „Muzikoterapie v praxi: příběhy muzikoterapeutických cest“ od Markéty Gerlichové a „Kapitoly z muzikoterapie“ od Arne Linky.

1 TEORETICKÁ ČÁST

V teoretické části se zaměřím na dvě velké kapitoly, a to na hudbu a osobnost Karla Kryla. V kapitole „hudba“ popíši její fenomén jako takový a zahrnu zde podkapitoly týkající se folku, muzikologie a toho, jaký může mít vliv na jedince. Druhá hlavní kapitola, která, jak jsem již zmínila, je zaměřena na osobu K. K., bude popisovat jeho život, díla a interprety, které inspiroval. Následně nastíním, jaký může mít vliv hudby K.K. na jedince.

2 Hudba

Hudba je fenomén, který je všude kolem nás od narození až do posledních dnů, od probuzení do usnutí, ale občas i ve snech. Nikdy dříve nebyla tolik rozšířená, a také jí proto nikdy nebyla dáována taková pozornost jako dnes. I když je naším každodenním společníkem, ne vždy skutečně přemýšlíme o tom, co to vlastně hudba je.

Charakterizovat pojem „hudba“ uspokojivou definicí je velice těžké, jelikož každý si její chápání vykládá po svém. V dnešní době můžeme najít mnoho definici. Jedna z nich zní například takto: *„Hudba je organizovaný systém zvuků. Výběr zvuků, jejich rytmické členění jejich uspořádání určují kvalitu, funkci estetické působení hudby. Toto estetické působení hudby se může uplatnit pouze v rámci historicky proměnných pravidel a dobového vkusu. Hudba byla velmi dlouho vázána na ritus a za samostatné umění byla uznána poměrně pozdě. Odborná disciplína, která zkoumá hudbu a vše, co je s ní spojené, se nazývá muzikologie nebo též hudební věda.“¹*

Pavel Hartl a Helena Hartlová ve své knize Psychologický slovník charakterizují hudbu takto: *„jev přítomný ve všech kulturách, vyžaduje složitou souhru mnoha oblastí*

¹ *Hudba: Hudba - definice* [online]. [cit. 2016-11-07]. Dostupné z: <http://hudbadruhy.weebly.com/n283co-o-hudb283.html>

mozku, a tím stimuluje jeho rozvoj, snad proto evolučně významná“² nebo také popisují: „důležitý rituální a terapeutický význam hudby pro člověka; při jejím poslechu mozek zřejmě uvolňuje endorfiny, látky podobné morfinu, které jsou zdrojem dobré nálady“³

Hudba je mnohem víc než pouhou zábavu, nejen že nám přináší radost, ale i nás motivuje, provází nás v těžkých časech a může zmírnit naše starosti. Byla rysem všech známých lidských společností. Antropologové a sociologové zatím nenašli jedinou kulturu v průběhu lidských dějin, která by neměla svou hudbu. Mnoho evolučních psychologů dnes dokonce tvrdí, že hudba předcházela jazyk.⁴

Potřebu hudby má každý člověk, jen její hloubka se liší. Někdo jí může mít jen jako kulisu, další jako koníček, a u někoho se může stát profesí.

Hudba je univerzální, a přesto je její vnímání velice individuální. Hudební poslech určuje mnoho determinantů. Významným činitelem jsou okolnosti a podmínky poslechu. Na hudební účinek má také velký vliv prostředí a správné načasování. Při poslechu mají také svůj význam individuální postoje, vzdělání a hudební předpoklady daného posluchače. Význam zde hraje i vliv výchovy a okolí vůbec. Každá hudba se pojí k určitým okolnostem, při kterých vynikne nejlépe. Jedním z příkladů může být také hudba chrámová, která nás nemusí běžně oslovovat, nebo nám může být i nepříjemná, ale zazní-li mocné chorály na varhany při vstupu do kostela, rázem pocítujeme jejich sílu.

2.1 Folk

Jelikož tvorba K. K. je směřována do folku, chtěla bych zde také popsat tento žánr, pro přiblížení jeho tvorby a jejímu snadnějšímu porozumění.

Přesná a jednotná definice folku zatím není. Jde o stylově žánrový druh, vyrůstající z amatérského zázemí, odtud je i vybaven vokální a pamětně dobře zapamatovatelnou

² HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*, s.198

³ Tamtéž, s. 198

⁴ Srov. GREENBERG, David M. *What Is Music...Exactly?: Start with a simple vibration*. Psychology Today [online]. 2016 [cit. 2017-09-12]. Dostupné z: <https://www.psychologytoday.com/blog/the-power-music/201608/what-is-music-exactly>

melodikou.⁵ Klíčové jsou pro folk především jeho texty a charakter směřování jejich témat. Jde většinou o akustickou hudbu jednoho zpěváka, či malého uskupení. Nejvíce měla uplatnění v období normalizace, kdy se ve svých textech snažila, mimo jiné zachytit problémy totalitní společnosti. Po roce 1989 ztratil svoji největší váhu a funkci, a je více než jasné, že se tento hudební žánr začal proměňovat. Jeho vznik lze charakterizovat jako splynutí několika jevů najednou. Jedním z vlivů byla i doba, ve které se folk v Československu vyvíjel. V období kulturních zvrátů, kdy mělo hodně lidí potřebu se k aktuálnímu dění vyjádřit. U nás bylo označení takovéto hudby jako folk převzato na přelomu 60. a 70. let, a vyznačovalo se především rysem sloučení autora písně a jejího interpreta do jedné osoby.

Folk zažívá v dnešní době, řekla bych, tzv. „comeback“, a to především díky interpretům jako je Jaromír Nohavica nebo Tomáš Klus.

2.2 Muzikologie

Studiem hudby se zabývá muzikologie (hudební věda), která doslovně znamená „studie o hudbě“. Je to tedy vědecká analýza a výzkumná studie založená na hudbě, řazená do rozhraní humanitních a exaktních věd. Zahrnuje všechny aspekty hudby ve všech kulturách a ve všech historických obdobích. V praxi muzikologie zahrnuje širokou škálu metod studia hudby jako vědecké úsilí, ačkoli studium hudebního vystoupení je důležitým aspektem muzikologie, samotné hudební vystoupení je odlišná oblast studia.

Mezi disciplíny muzikologie patří: hudební teorie, hudební historiografie (nebo také dějiny hudby), hudební paleografie (též teorie hudebního zápisu či nauka o hudební notaci), hudební archeologie, hudební ikonografie, archivnictví hudebních památek, organologie, hudební akustika (bioakustika, psychoakustika), hudební psychologie, hudební sociologie, hudební antropologie, hudební praxeologie, genderová studia v hudbě, hudební regionalistika, etnomuzikologie, biomuzikologie, zoomuzikologie, evoluční muzikologie, komparativní muzikologie, filozofie hudby, hudební estetika a kritika, interpretační umění, hudební management, hudební lexikografie a terminologie,

⁵ Srov. KOTEK J., *Dějiny české populární hudby a zpěvu*, s. 344

hudební technologie, muzikoterapie.⁶ Ne všechny z uvedených disciplín jsou ale obecně uznávány jako její samostatné podobory.

2.3 Jaký může mít hudba vliv na jedince?

Hudba jako taková má přirozeně schopnost ovlivňovat. Již v pradávných dobách používaly kmeny po tisíce let hudbu jako náboženskou praktiku k dosažení osvícenského stavu, Pythagoras používal hudbu k léčení různých psychologických a tělesných neduhů. Také Aristoteles si všiml, že hudba nám zprostředkovává emoce, a že nemravná hudba může pokřivit náš charakter. V současné době nejmodernější vědecké výzkumy ukázaly, že hudba má vliv na mozek jednotlivce a společnosti.⁷

I všichni filmaři, divadelníci, tvůrci reklam, her, a jim podobní moc dobře ví, že hudba má na člověka opravdu velký vliv. Může vyvolat smutek, radost, hněv či jinou emoci. Vědomě i nevědomě nás ovlivňuje.

Z velké části působí na náš volný čas, nejen samotným posloucháním, ať už na koncertě nebo jen doma, ale i lidmi, kteří nás obklopují, a také ovlivňuje naši módu. Není tomu tak v každém případě, ale často tomu bývá.

Zda a nakolik nás hudba ovlivní určuje mnoho determinantů. Jedním z největších, a hlavně prvotních je rodina. Později jsou to přátelé, blízké okolí, místo, ve kterém žijeme či média. Jak velký na nás má muzika vliv určují hudební předpoklady, individuální postoje, vzdělání apod.

2.3.1 Pozitivní vlivy

Hudba má jak pozitivní, tak bohužel i negativní vliv na jedince. Kladných je mnoho a patří mezi ně například zlepšení nálady, získání nových přátel, zlepšení fyzických

⁶ Srov. *Muzikologie*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-12-08]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Muzikologie>

⁷ Srov. GREENBERG, David M. *What Is Music...Exactly?: Start with a simple vibration*. Psychology Today [online]. 2016 [cit. 2017-09-12]. Dostupné z: <https://www.psychologytoday.com/blog/the-power-music/201608/what-is-music-exactly>

a psychických nemocí, zlepšuje podvědomé porozumění symbolů. Podporuje romantičnost, tvořivost, sexualitu a výdrž (např. poslech hudby při cvičení, běhu atd.).

Studie Ruth McCaffrey a Rozzano Locsin s názvem „The effect of music listening on acute confusion and delirium in elders undergoing elective hip and knee surgery.“ prokázala, že hudba je účinná při snižování napětí před operací, po operaci a obecně pro pacienta, jeho rodinné příslušníky a přátele. Také ukázala, že lidé, kteří poslouchali hudbu během pobytu v nemocnici měli nižší skóre úzkosti než ti, kteří ji neposlouchali.⁸

Psycholog a manželský a rodinný terapeut Curtis Levang tvrdí, že hudba může zvýšit něčí libida. Také nepopírá, že to je věc individuální a nemusí tomu tak býti u všech jedinců.⁹ Urolog Y. Mark Hong má za to, že hudba a sex jsou podobné v tom, že oba mohou být emočně nabitými zážitky. Proto řekl, že je také možné, aby hudba pomohla mužům s nízkou hladinou testosteronu zvýšit hladinu serotoninu v těle.¹⁰

Je dokonce možné, že hudba může zvýšit nezadaným jedincům šanci na seznámení se. Podle studie výzkumníků ve Francii, svobodné ženy, které poslouchaly romantickou hudbu, rozdávaly svá telefonní čísla a byly přístupnější, než účastnice, které poslouchaly neutrální muziku.¹¹

Několik studií ukázalo, že hudba může zvýšit vytrvalost a pomůže nám efektivněji využívat energii během cvičení. Jako například studie s názvem „Effect of Music-Movement Synchrony on Exercise Oxygen Consumption“. Hudba údajně přispívá i k poklesu epilepsie.

Český psychiatr a psychoterapeut Stanislav Grof musel nahradit pro své výzkumy psychotropní látky, jako například LSD, pro jejich zákaz v 60. letech. Vyměnil je za

⁸ Srov. MCCAFFREY, Ruth a ROZZANO LOCSIN. *The Effect of Music on Pain and Acute Confusion in Older Adults Undergoing Hip and Knee Surgery*. Nursing center [online]. 2006 [cit. 2017-01-23]. Dostupné z: <http://www.nursingcenter.com/cearticle?an=00004650-200609000-00002>

⁹ Srov. ORENSTEIN, Beth. *Music for Low T: Get in Tune With Your Sex Drive: Increase your libido and improve your low testosterone symptoms with music*. In: *Everyday health* [online]. 2013 [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: <http://www.everydayhealth.com/low-testosterone/music-for-low-t-get-in-tune-with-your-sex-drive.aspx>

¹⁰ Srov. ROWLEY, Liz. *7 Ways Music Affects the Body: Here's How Science Says Sound Moves Us* [online]. In: . 2016 [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: <https://mic.com/articles/133981/7-ways-music-affects-the-body-here-s-how-science-says-sound-moves-us#.quyj4J57e>

¹¹ Srov. GUÉGUEN, Nicolas, Céline JACOB a Lubomir LAMY. *"Love is in the air": Effects of songs with romantic lyrics on compliance with a courtship request*. *Psychology of Music* [online]. 11. 6. 2010, 38(3), 303 - 307 [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0305735609360428>

hudbou a se svou ženou Christinou tak našli metodu, kterou nazvali holotropní dýchání, která i přes absenci drog vytváří holotropní zážitky. Dodnes lze tuto techniku využít kupříkladu v psychiatrii jako doplňkovou terapii při léčbě závislosti.

Jak jsem již naznačila, už od Pythagorových dob se lidé zajímají o vztah mezi hudbou a inteligencí, matematikou a dalšími dovednostmi. Jeden z objevů v této oblasti z roku 1993 se nazývá Mozartův efekt a zvyšuje zájem o klasické hudební vzdělání. Tento fenomén, pojmenovaný podle slavného hudebního skladatele, je jev, při kterém jedinec poslouchající Mozartovu hudbu, vykazuje lepší výsledky při testu než v situaci, kdy byl daný pacient v klidné místnosti a poslouchal relaxační hudbu. Za stimulující se zde považuje právě Mozartova sonáta pro dvě piana v D dur. Sonáta byla přehrávána zkoumaným lidem, kteří prokázali určité vzrušující impulzy. Předpokládá se, že za tuto emoci může rychlé tempo ve skladbě a kompozice v durové stupnici.¹²

William Pryse-Phillips ve své knize „Companion to Clinical Neurology“ definuje Mozartův efekt jako „*Mírné a přechodné zlepšení zkušeností prostorového myšlení zjištěné na normálních subjektech jako výsledek vystavení působení Mozartovy hudby, konkrétně jeho sonáty pro dva klavíry.*“¹³

Tento efekt ale bohužel při testování netrval déle než patnáct minut, poté se zvýšené hodnoty vrátily do původních výší.

Na začátku jsem psala, že díky hudbě můžeme získat nové přátele, její sbližovací funkce je totiž opravdu velká. Stmeluje lidi ať už jen díky zálibě ve stejném druhu hudby, nebo například, když při nějaké příležitosti zpívají v jakémkoliv velkém či malém kolektivu národní hymnu.

2.3.2 Negativní vlivy

Jak jsem již zmiňovala, hudba na nás může působit i negativně. Je o ní například známo, že v některých případech způsobuje epileptické záchvaty. Britský neurolog Macdonald Critchley, jenž se věnoval sledování neobvyklých neurologických syndromů, v roce 1937 uvedl jedenáct svých pacientů, jež vyšetřoval kvůli epileptickým

¹² Srov. NANTAIS, K.M., SCHELLENBERG, E.G. *The Mozart Effect: An Artifact of Preference*. s. 370 - 373

¹³ PRYSE-PHILLIPS, W. *Companion to clinical neurology*, s. 611

záchvatům vyvolaných hudbou. Výzkum rozšířil i na případy, o nichž informovali jiní. Tento avantgardní objev nazval „Musicogenic Epilepsy“ (Muzikogenní epilepsie), ale upřednostňoval pojem „muzikolepsie“. Hudební druh, který vyvolával u Critchelových pacientů jejich záchvaty, se velmi lišil, a byl zcela individuální. Od nostalgických melodií přes klasickou hudbu až po moderní. Někteří pacienti také reagovali pouze na konkrétní melodie, hudební nástroje či písně. Také druhy záchvatů se u těchto jedinců lišily. Byť je muzikogenní epilepsie většinou obecně považována jako velmi vzácnou, Critchley byl názoru, že se objevuje častěji, než si myslíme.¹⁴ V návaznosti na „muzikolepsii“ si daný jedinec může také vytvořit reálnou fobii, jenž se nazývá „melofobie“, neboli strach z hudby.¹⁵

Hudba nám může bohužel také způsobit vážnou újmu v podobě hučení v uších, nebo jiné trvalé ztráty či poškození sluchu. Na což poslední desetiletí vědci a psychologové, kteří zkoumají vliv hudby, s upozorněním apelují. Riziko hudby tkví v ovlivňování fyzické, ale i emocionální stránky člověka. Za určitých okolností má také dopad na jeho zdravý vývin, nabádá k užívání psychotropních látek či alkoholu, a povzbuzuje agresivitu. Jak jsem již zmiňovala, hudba může poškodit náš sluch, a to v případě, je-li příliš hlasitá. Pokud člověk čelí často nadměrnému hluku, jeho sluch se může nejen zhoršit, ale také ho může jedinec zcela ztratit. Britský neurolog Olivier Wolf Sacks ve své knize dokonce uvádí případ ženy, která nemohla poslouchat určité populární písně déle než půl minuty, aniž by nepodlehla silným křečím. V dnešní době unikneme před hlukem jen těžko, a také jeho příčin je mnoho. Agentura United States Environmental Protection Agency (neboli Agentura pro ochranu životního prostředí) ve svém výzkumu zjistila, že 100 miliónů obyvatel Spojených států Amerických, je denně vystavováno nadměrnému hluku. Jako příčinu uvedla nedostatečnou ochranu jejich domů před venkovním hlukem, který je nejčastěji způsoben dopravou, která je v těsné blízkosti domu.¹⁶ Je ale také nutné dodat, že práh hlasitosti má každý člověk nastaven jinak. A tak hluk, který je pro někoho nesnesitelný, může být pro jiného žádoucím zvukem. Někteří lidé používají totiž hudbu jako přehlučení svých vlastních myšlenek

¹⁴ Srov. SACKS, O. *Musicophilia: příběhy o vlivu hudby na lidský mozek*, s. 34 - 36

¹⁵ Srov. Tamtéž, s. 35

¹⁶ Srov. US EPA *Living Close to Roadways: Health Concerns and Mitigation Strategies*. United States Environmental Protection Agency [online]. 10. 1. 2017 [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <https://www.epa.gov/sciencematters/living-close-roadways-health-concerns-and-mitigation-strategies>

a pocitů, a tak je pro ně hlasitá hudba příjemnější. Proto si jejich tělo na hlasitý hluk rychle zvykne, činí-li tak pravidelně, a už ho nevnímá jako nepříjemný, ale jako součást svých každodenních aktivit.

Za nebezpečnou hudbu považujeme tu, u které zvuk přesahuje průměr 85 dBA. Naše doba je typická pro vytváření produktů, které mají zvýšit zážitek z hudby. Dnešní generace totiž více tíhne k hlasitější hudbě, než jako tomu bylo dříve. Zhoršování sluchu u mladých lidí odstartovaly populární koncerty v 60. letech. Jedním z nejvíce zhoršujícím podnětům sluchu patří sluchátka, které jsou bezprostředně blízko ušním bubínkům. Zvláště pak je-li u nich enormně zvyšována hlasitost hudby. Dalším možným ztrátám na sluchu jsou ohroženi hlavně lidé, kteří jsou při své práci vystaveni nadměrně vysokým zvukům. Nejčastěji to bývají zvukoví inženýři, nebo hudebníci.¹⁷

Hudba působí nejen na náš sluch, ale také na naše celkové zdraví, a to bez ohledu na to, jak je hlasitá. Mám na mysli její reprodukování na nevhodném místě, či čase. Někteří lidé si zvykli hudbou dotvářet atmosféru, nebo ji mít jako zvukovou kulisu. V tomto případě jde o narušení přirozeného chodu dne nezdravou hudbou. Hudba zde již neplní například svoji estetickou funkci, a proto je tak narušený zdravý emocionální a mentální vývoj jedince. Na základě tohoto příkladu vznikl pojem „muzikopatologie“, o kterém jsem se zmínila již v předchozí kapitole. Pod tímto slovem chápeme častý, intenzivní a dlouhodobý vliv hudby na člověka. Za patologickou hudbu je vnímána ta, která dráždí, obtěžuje a má rušivé účinky.¹⁸

Dalším typem pozitivního a negativního působení hudby jsou hudební subkultury. K těmto změnám jsou primárně náchylní jedinci v období adolescence, kdy je významně ovlivňují psychické a sociální faktory.¹⁹

Mezi ty pozitivní rozhodně řadíme spolupatříčnost do určité skupiny, čímž se jedinci zvýší jeho sebevědomí a pocit spokojenosti, jelikož se může s někým podělit o stejné koníčky a zájmy. Jak jsem již zmiňovala, hudba má také vliv na volný čas jedince, na způsob jeho trávení a na to, s kým ho tráví.

¹⁷ Srov. HALPERN, S., LINGERMAN, H.A. *Muzikoterapie: Léčivá síla hudby*, s. 12

¹⁸ Srov. POLEDNÁK, I. *Stručný slovník hudební psychologie*, s. 330

¹⁹ Srov. Vágnerová, M. *Vývojová psychologie I.*, s. 321

Negativní vlivy většinou zanechávají větší stopu než ty pozitivní. Do této skupiny zařazujeme různé sociálně patologické jevy, které mají vliv na zdraví jedince. Zasahují buď fyzickou nebo psychickou stránku člověka, a v nejhrošším případě jsou škody na obou sférách lidského života. Nejčastěji jím bývá drogová závislost, ať už na lehkých nebo těžkých drogách, alkohol, kouření, nelegální činnost nebo sebepoškozování. Nejvíce jsou tyto negativa přisuzované hlavně tvrdé hudbě, jako je například metal, punk, rock, nebo emo a jiné.

2.3.3 Muzikoterapie

Bavíme-li se zde o vlivu hudby na jedince, nemohu také opomenout jednu z disciplín muzikologie, která se nazývá muzikoterapie. Ta totiž jako terapeutický prostředek používá právě hudbu a zvuky.

Není jednoduché vymezit přesnou definici, která by vysvětlovala, co muzikoterapie vlastně je a co všechno zahrnuje. Můžeme v ní najít velké množství východisk, přístupů a pohledů. Nahlížíme-li na muzikoterapii z užšího významového hlediska, jedná se se o obor spojený s psychoterapií. Naopak hledíme-li na něj z širšího pohledu, označujeme muzikoterapii jako pomoc hudbou pro lidi se zdravotními nebo edukačními problémy.²⁰

Podle Hartla a Hartlové je muzikoterapie: „*léčení hudbou; psychoterapeutická technika, která navozuje pomocí hudby zážitky, které pacienta nebo klienta přeladují do lepšího stavu; využívána též k odkrývání pacientova či klientova nevědomí; je používána především u léčby neuróz, řidčeji u psychóz po odeznění, odléčení aktuálního stavu za účelem diagnostickým, terapeutickým, relaxačním*“²¹

Muzikoterapie je mnohostranný obor, který se používá při léčbách fyzického, psychického, sociálního či emocionálního zaměření. Je založena na používání ověřených hudebních intervencí k dosažení individuálních cílů v rámci terapeutického vztahu ze strany akreditovaného odborníka, který dokončil schválený muzikoterapeutický program.

Světová federace muzikoterapie definuje muzikoterapii takto: „*Muzikoterapie je použití hudby anebo hudebních elementů (zvuků, rytmu, melodie, harmonie)*

²⁰ Srov. KANTOR, J. a spol. *Základy muzikoterapie*, s. 39

²¹ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*, s. 331

kvalifikovaným muzikoterapeutem pro klienta nebo skupinu v procesu, jehož účelem je usnadnit a rozvinout komunikaci, vztahy, učení, pohyblivost, sebevyjádření, organizaci a jiné relevantní terapeutické záměry za účelem naplnění tělesných, emocionálních, mentálních, sociálních a kognitivních potřeb. Cílem MT je rozvinout potenciál anebo ovlivnit funkce jedince tak, aby mohl dosáhnout lepší intrapersonální nebo interpersonální integrace a následně také vyšší kvality života prostřednictvím prevence, rehabilitace anebo léčby.“²² Tato mezinárodně akceptovaná definice pochází již z roku 1996.

Arne Linka, český hudebník a hudební teoretik, vidí muzikoterapii, řekla bych, trochu jednodušeji. Tento pojem bere jako „*jakékoliv uplatnění hudby v zájmu lidského zdraví. Nemusí jít o léčení ve vlastním slova smyslu, nýbrž o nějakou jinak motivovanou medicínskou aplikaci hudby. Jestliže hudba například tiší bolest, napomáhá diagnóze atd., jde o účinky jistě blahodárné, ale ne však přímo léčivé.*“²³

Muzikoterapeuti jsou odborníci vyškolení pro používání hudby, anebo hudebních nástrojů, k podpoře komunikace a celkového zdraví a pohody svého pacienta. Terapeut používá při terapii různé druhy hudby, a samozřejmě celý průběh závisí na pacientových preferencích, cílů, a ostatních okolností.

Skrze hudební účast na terapeutickém kontextu jsou klientovi schopnosti zesíleny a převedeny do jiných oblastí života. Muzikoterapie také poskytuje cesty ke komunikaci jedincům, pro které je těžké vyjádřit se slovy.

Muzikoterapie využívá několik druhů terapií jako například: hudební improvizaci, hudební interpretaci, zpěv písní, poslech hudby, psaní písní a kompozice hudby, hudební vystoupení, pohybové aktivity při hudbě, dechová cvičení při interaktivní hudbě a podobně.

Ačkoliv má kořeny již v první polovině dvacátého století, a zmínky o ní sahají ještě mnohem dále do historie, není pořád natolik rozšířena. S nárůstem případových studií se začíná vracet na scénu světové medicíny, což je oblast, pro kterou byla muzikoterapie po

²² KANTOR, J. LIPSKÝ, M. WEBER, J. *Základy muzikoterapie*, s. 29

²³ LINKA, A. *Kapitoly z muzikoterapie*, s. 37

mnoho let relativně lhostejná. V 19. století byla totiž zavrhnuta jako šarlatánství, a nejspíš jí tak někteří vnímají dodnes.

3 Karel Kryl

Pro lepší porozumění Krylova díla a toho, jaký mohl či má dopad na jedince bych zde ráda popsala jeho životní putování. Jeho život, a hlavně doba, ve které žil, se velice odrážela v jeho tvorbě, a proto je dle mého názoru vhodné zde jeho bytí nastínit.

3.1 Jeho život

Tento sotva sto šedesátí centimetrový textař, zpěvák a básník se narodil 12. dubna 1944 v Kroměříži. Jeho celé jméno bylo Karel Jan Kryl. Matka byla Marie Krylová a otec, také Karel Kryl, byl knihtiskař. Měl o rok starší sestru Marii a o tři roky staršího bratra Jana.²⁴

Jejich rodinná knihtiskárna po válce prosperovala celkem dobře, až do 25. února 1948, kdy komunisté, podnik před zraky celé rodiny zničili. O této události vypráví Karel v knížce „Půlkacíř“ jako o jedné z prvních vzpomínek, na kterou si pamatuje, jelikož mu v té době byli pouhé čtyři roky.²⁵ Tento zážitek poznamenal K. K. na celý život, a proto také následně jeho tvorbu.

Lidé se potom Krylovým vyhýbali. Jeho otec byl poslán stavět Novou huť Klementa Gottwalda a Karel s matkou a sourozenci vyhnán do přízemního domku. Jeho otec se dostal domů jen zřídka. Dětství pro něj moc veselé nebylo, žili ve velice špatných bytových podmínkách a neměli samozřejmě peníze. Tato doba ho též těžce poznamenala.

²⁴ Srov. KLUB KARLA KRYLA. *Život Karla Kryla*. Klub Karla Kryla [online]. [cit. 2017-01-28]. Dostupné z: http://www.kryl.kat.cz/curriculum_vitae/curriculum_vitae.htm

²⁵ Srov. ČERMÁK, M. *Půlkacíř* s. 8

Jeho otec se vrátil okolo roku 1954 a nastoupil do papírnictví, odkud ho nakonec také vyhodili a skončil jako vedoucí prádelny, kde maminka Karla třídila prádlo.

Byť se Karel i jeho sestra ve škole učili dobře a měli samé jedničky, bylo jasné, že jim po dokončení bude nabídnuta pouze práce v dole nebo cihelně, jelikož byli tzv. „buržoazní padouši“, a ve škole by jim nedali dobré doporučení na další studium. Proto jeho otec rozhodl, že se celá rodina vrátí zpět do Nového Jičína, do domu po dědečkovi, který opustili, když město připadlo německé říši. V Kroměříži byl tedy do svých třinácti let.

V Novém Jičíně nastoupil v osmé třídě do pionýra, v Kroměříži se mu nelíbil styl jeho provedení, jelikož spočíval jen ve vyprávění o Leninovi.

Bydleli v domě po prarodičích, ale dostali jen místnosti bez koupelny, jelikož v jejich bytě byl nastěhovaný komunista. V Novém Jičíně měl Karel konečně „normální“ dětství. Měl zde spoustu kamarádů, skvělé učitele, a poprvé objevil kouzlo lidové písně a moc se mu zalíbil cimbál.

Po závěrečných zkouškách byl přijat na Střední keramickou školu v Bechyni, stejně jako rok před ním jeho sestra. Nastoupil na jemnou užitkovou grafiku jako kamnář. Přebýval na internátu, začal psát básničky, i když spíše jen z povinnosti jako dárek rodičům. Začal hrát na kytaru a psát první písničky, především proto, aby se zalíbil holkám.²⁶ V Bechyni napsal svou první píseň „Potkal jsem svou tchýni“, i když později přiznává, že nejspíš úplně první nebyla, prohlásil ji za ni.²⁷

Studium ukončil úspěšně maturitní zkouškou v roce 1962. Chtěl se stát výtvarníkem nebo sochařem, ale vysoká škola pro něj nebyla z politických důvodů možná. První práci dostal na „umístěnku“ v Teplicích, v továrně na toalety a sanitní keramiku. Přestěhoval se tam, a později se stal na chvíli i mistrem. V této době začal hrát Karel divadlo – poesii. Nastoupil na vojnu a po návratu založil s pár lidmi Divadlo na zámku. Vznikli písně „Pieta“, „Anděl“, nebo „Tráva“, která byla o vojně, na kterou vzpomíná jako ukradený, promarněný čas bez kousku smyslu. Trávil hodně času v hospodách, popíjením a divadlem, jelikož díky práci na dlouhé směny měl hodně volna. Měl rád svou práci a na

²⁶ Srov. ČERMÁK, M. *Půlkacíř*, s. 16 - 20

²⁷ Srov. Tamtéž, s. 32

Teplice měl celkově hezké vzpomínky. Jejich divadlo se pak muselo ze zámku přestěhovat, dvakrát změnilo jméno, ale pořád hráli poezii.²⁸

V roce 1965 vytvořil první pořad ze svých písniček. Dostal první nabídku, aby nahrál „Trávu“, „Pietu“, „Morituri te salutant“ a „Kateřinu“ pro ústecký rozhlas. Ale slávu mu to nepřineslo. Jejich divadlo se rozpadlo a Karel dostal nabídku, aby dělal textaře jedné hudební skupině v Olomouci, což nakonec nevyšlo, jelikož psal jen české texty a kapela požadovala anglické. V Olomouci se v roce 1966 stal výtvarníkem v Osvětové besedě, ale jako výtvarník neuspěl, neměl kde bydlet, tak se vrátil zpět do Nového Jičína k rodičům, a stal se soukromě hospodařícím zemědělcem, „mužem v domácnosti“. V této době hodně psal a jezdil občas do Ostravy, kde ve studiu nahrál některé ze svých skladeb. Do práce sice nechodil, ale dostával peníze za písňe a povídání v rozhlase. Odstěhoval se do Ostravy a založil další divadlo Waterloo, které se také rozpadlo. V letech 1966 a 1967 hodně koncertoval. První náznak popularity zaznamenal ale už v roce 1965, kdy ústecké rádio odvysílalo jeho písničky. Koncertoval za „polívku a párek“, ta skutečná popularita přišla až s písni „Bratříčku zavírej vrátka“.²⁹

Na popud Jiřího Štětiny se v lednu 1968 přestěhoval do Prahy, dostal práci v televizi jako asistent scény a pořad se věnoval hudbě.³⁰

V době invaze vojsk Varšavské smlouvy do Československa vznikly písničky jako „Bratři z krve Kainovy“ nebo „Bratříček“. Dostal angažmá v divadle Semafor a na jaře 1969 vyšla jeho první deska. Ve stejné době napsal také píseň „Rakovina“, která podle něj vystihovala tehdejší dobu. Dostal se na FAMU, ale po návštěvě Skandinávie na pozvání Norského studentského svazu se rozhodl pro život v Německu. V exilu to neměl jednoduché, německy neuměl vůbec, trvalo mu sedm let, než dokázal pořádně mluvit, naučil se i polsky a dostal práci ve Svobodné Evropě. V roce 1970 vyšla píseň Maškary, a na vlastní náklady vydal desku: „Bratříčku, zavírej vrátka“.³¹

²⁸ Srov. ČERMÁK, M. *Půlkacíř* s. 30 - 35

²⁹ Srov. KLUB KARLA KRYLA. *Život Karla Kryla*. Klub Karla Kryla [online]. [cit. 2017-01-28]. Dostupné z: http://www.kryl.kat.cz/curriculum_vitae/curriculum_vitae.htm

³⁰ Srov. ČERMÁK, M. *Půlkacíř*, s. 49 - 50

³¹ Srov. Tamtéž,, s. 55 - 69

Ani v exilu neztratil svůj zájem o dění v Československu, a to nejen kvůli rodině, které posílal zprávy o tom, že je pořád naživu. Zprávy z domova nebyly veselé, normalizátoři vítězili, a pravda byla vyměňována za posty. Další smutná zpráva ho zastihla počátkem roku 1971, kdy mu předčasně zemřel otec.

V první polovině sedmdesátých let napsal první píseň s německým textem, a měl i stovky německých koncertů, ale moc velký úspěch nesklidil. Roku 1972 vyšla v nakladatelství v Kolíně nad Rýnem sbírka obsahující jeho písně a poezii z let 1960 až 1971.

Roku 1972 našel svou první velkou lásku Evu, se kterou se oženil. O dva roky později vydal další sbírku „7 básniček na zrcadlo“ (básničky, které psal manželce na zrcadlo tužkou na obočí). Jeho žena si ale našla jiný vztah, a jejich manželství se po roce a půl rozpadlo. Pro Karla to byla obrovská rána, a toto trápení ho neopustilo do konce života.

Sám a bez práce se snažil zapomenout psaním poetického scénáře „Slovíčka“, které po dvouleté práci vydalo nakladatelství v Torontě. Ve třiceti dvou letech se stal opět studentem na Ludvíkově Maxmiliána univerzitě v Mnichově. Studoval dějiny umění, ale školu nakonec nedokončil. Dostal svůj program ve Svobodné Evropě s názvem „Krylogie“, který tvořil od roku 1975 až do roku 1989. Jednalo se o jeho písničky a komentáře. Začal se znovu věnovat i veřejným vystoupením. Zpíval na setkání emigrantů, téměř v celém Německu, ve Spojených státech, Kanadě, Francii a uskutečnil i turné po Austrálii.³²

V písni „Plaváček“, kterou napsal na zimní dovolené v Rakousku, si povzdychl, že naše země „křičí mlčením“. Což se změnilo v lednu 1977, po podepsání Charty 77. Karel v tomto období měl smíšené pocity, konečně se v jeho zemi „něco děje“, ale zklamání přichází od lidí (hlavně populárních), kteří podepisovali, byť většinou ze strachu o práci a rodinu, takzvanou Antichartu. Velká vlna emigrantů znamenala pro Kryla větší publikum z domácího prostředí, které zná jeho písně a má ho za hvězdu.³³

1980 mu nakladatelství Šafrán ve Švédsku vydalo jeho další desku „Karavana Mraků“.

³² Srov. ČERMÁK M. Půlkacíř, s. 82 - 102

³³ Srov. Tamtéž, s. 101,102

Od McDowellovy kolonie ve Spojených státech dostal v roce 1983 literární stipendium, kde dokončil poetickou skladbu ze života Artura Rimbuda nazvanou „Zbraně pro Erató“. Také zde napsal „Amoresky“ a začal první dvě básničky z „Krylias a Odyssea“.³⁴

Po čtrnácti letech dostal nabídku trvalého zaměstnání ve Svobodné Evropě. Pokračoval se svými hudebními pořady, ale musel dělat i sportovní nebo náboženské zprávy. Později začal psát pravidelně rýmované komentáře na aktuální témata.

Na pět týdnů odjel do Austrálie, natočil desku „Dopisy“, a před Vánocemi vydal „Plaváčka“. 17. listopadu propukla v Československu demonstrace studentů. Byť byla potlačena, Karel byl rád, že se občané snaží o protest ve prospěch pádu komunistického režimu. Na podzim 1989 se ve Vraclavi zúčastnil slavného setkání písničkářů, kde se po dvaceti letech opět setkal naživo s velkým publikem ze své země.

Jeho radost ale vzápětí vystřídal smutek, protože 24. listopadu 1989 mu zemřela maminka. Kryl dostal čtyřadvacetihodinové sociální vízum, aby se mohl smutečního obřadu zúčastnit. 13. listopadu přiletěl do Prahy, zúčastnil se improvizované tiskové konference, pohřbu v Novém Jičíně, a nakonec mu bylo jeho vízum prodlouženo na týden. Karel proto koncertoval naplno a účastnil se mnohých demonstrací. Stal se symbolem revoluce, a jeho písně byly najednou jedny z nejhranějších v rádiích. S tím, co se ale dělo po revoluci, nebyl spokojen, hned v prosinci napsal píseň „Sametové jaro“, ve které kritizoval vyrovnání se společnosti s minulostí. Kritizoval také kvalitu a neprofesionalitu lidí, pohybující se kolem Václava Havla, i ty, které si zvolil za poradce, pro jejich komunistickou minulost, což sepsal v básni „Timur a jeho parta“. Kritiku ale vrhal i na samotného Havla.

Ke konci roku 1990 napsal nejspíše svou nejlepší píseň „Monology“. V této době dostával jednu zlatou desku za druhou, a „Bratříčku, zavírej vrátka“ byla dokonce vyhlášena nejlepším československým albem za poslední čtvrtstoletí.

Po dlouholeté známosti se v únoru 1991 oženil za svou německou přítelkyni Marlene Brousertovou. V červnu téhož roku skončil své působení v rozhlase.

³⁴ Srov. ČERMÁK, M. s. 102 - 107

V roce 1993 napsal kritickou píseň „Demokracie“ a básnickou skladbu „Má vlast...“. Vytrvale odmítal demokracii bez sociálního aspektu a tehdejší politický směr pojmenoval jako kapitalismus 19. století.

Před svou smrtí krátce uvažoval i nad německým občanstvím, jelikož byl rozhořčen situací v Čechách a nezájem lidí o veřejném dění.

Zemřel na silný infarkt v mnichovské nemocnici 3. března 1994 v ranních hodinách.³⁵

3.2 Jeho tvorba

Tento „básník s kytarou“, jak se mu přezdívalo, napsal přes 134 písní, z nichž o některých jsem se zmiňovala v předchozí kapitole. Z těchto songů pak vzniklo přes 32 desek a 11 zpěvníků. Knížek o něm či s jeho písněmi a básničkami bylo vydáno 27.

17. ledna 1989 byl oceněn klubem Československé kultury, a obdržel cenu Jana Zahradníčka za českou poezii. In memoriam mu byla poté udělena stříbrná pamětní medaile Univerzity Karlovy (1994), Cena Františka Kriegla (1995), cena České Grammy (1995), Čestná medaile T. G. Masaryka, medaile Za zásluhy II. Stupně (1995), a Řád Tomáše Garrigua Masaryka I. Třídy (2014).³⁶

3.3 Jeho hudba dnes

Karel, byť již není dlouhou dobu mezi námi, je zde pořád skrz svoji hudbu. Na jeho památku se uskutečnila řada koncertů, vzniklo mnoho filmů, pořadů a písniček na jeho památku. Vznikla také řada spolků a skupin fanoušků jeho osoby. Každoročně se za něj koná mše v Břevnovském klášteře a má i svoji oficiální webovou stránku, kterou založila jeho žena. Jeho jméno nese od roku 1990 i registrované občanské sdružení.

³⁵ Srov. KLUB KARLA KRYLA. Život Karla Kryla. Klub Karla Kryla [online]. [cit. 2017-01-28]. Dostupné z: http://www.kryl.kat.cz/curriculum_vitae/curriculum_vitae.htm

³⁶ Srov. *Karel Kryl: Ocenění*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-11-07]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Kryl

V roce 2014 byla otevřena expozice v Kroměříži a ve stejném roce umístěna pamětní deska na jeho rodný dům tamtéž.

Jeho písně přezpívali například: The Bluesmen, Vladimír Veit, Antonína Krzystón a Andrzej Michalski, Oyvind Melien, M. Borgnes, B. Freberg a P. O. Hagen, Raven a Jana Benetová, Törr, Unisono, Squad 96, MISSA, Daniel Landa, Pavla Milcová a Peter Binder, Rimortis, Tři sestry, Maraca, Jaromír Nohavica, EKT Gdynia a další.³⁷

Pět mladých umělců dokonce vytvořilo jedinečný projekt s názvem „Salome“, který navazuje na Krylovu hudební tvorbu. Úpravu písní pro tuto čtyřčlennou skupinu (Pavel Batěk - zpěv, Barbora Plachá - harfa, Tomáš Kůgel - klarinet, Petr Šťastný – kytara) provedl Michal Vejskal. Koncertují od poloviny roku 2012, a jejich repertoár čítá přes dvacet nastudovaných Krylových písní.³⁸

4 Vliv hudby Karla Kryla na jedince

Poté co jsem popsala vlivy hudby na jedince a osobnost K. K., bych zde ráda napsala, jaký vliv mohla či může mít hudba Karla Kryla na jedince.

Díky zrození hudebních nahrávek na přelomu 19. a 20. století mel Kryl obrovskou výhodu, jelikož jeho hudba se k lidem mohla dostat i když jej neslyšeli osobně. Tak mohl ovlivňovat své posluchače i z exilu. K. K. se především snažil ovlivnit své publikum k tomu, aby konali, uvědomili si, co se v jejich zemi děje a snažili se to změnit. Ovlivňoval je ale pravdou, psal to, co viděl a slyšel.

Většina jeho písní, až na výjimky, se může zdát pesimistická, což je nejspíše způsobeno tématy písní, a také jeho specifickým hlasem. V jeho tvorbě najdeme také písně s biblickými motivy, jelikož K. K. se hlásil ke křesťanské víře. Proto ateista, který

³⁷ Srov. KRYLOVÁ M. *Interpretace jiných zpěváků, hudebníků a ostatních umělců: Hudba, text - Karel Kryl*. Karel Kryl [online]. 2017: Archiv Karla Kryla [cit. 2017-11-07]. Dostupné z: <http://www.karelkryl.cz/s93-interpreti.html>

³⁸ Srov. SALOME. *O projektu: Pásmo písní Karla Kryla pro zpěv, harfu, klarinet a kytaru*. Salome [online]. [cit. 2016-12-28]. Dostupné z: <http://arpeggio.cz/salome.html>

poslouchá jeho písně, se může i nevědomě naučit některé texty z bible, nebo dokonce začne o víře uvažovat.

Jeho písně, díky své nadčasovosti, evokují k zamyšlení i dnes, a tak mohou mít vliv na jedince i v této době. Z pohledu mé generace hned ve dvou případech. Zaprvé navozují atmosféru tehdejší doby, a za druhé, jak jsem již zmínila, jsou stále svými tématy aktuální, byť ne tak, jak je Kryl zamýšlel. Podle mého názoru mohou být převzaty i na dnešní dobu, a stejně tak jako kdysi podněcovat lid ke konání ve prospěchu změny k lepšímu. Ať už jen sami sebe nebo celé společnosti.

Zda K.K. někoho dokázal ovlivnit natolik, aby podnikl jakýkoliv krok ke změně režimu nebo naopak k odsunu do exilu, se mi bohužel zjistit nepodařilo, ale věřím, že by se alespoň jeden jedinec našel.

Jak již bylo psáno, hudba má stmelovací funkci a ani v tomto ohledu není ta Krylova výjimkou. V podkapitole „jeho hudba dnes“ uvádím skupinu „Salome“, která vznikla právě na základě jeho hudby a společném zájmu jejích aktérů šířit Krylovu hudbu dál. Také registrované občanské sdružení „Klub Karla Kryla“ je toho již skoro třicet let důkazem.

5 PRAKTICKÁ ČÁST

5.1 Úvod

Jelikož má bakalářská práce nese název „Vliv hudby Karla Kryla na jedince“ a skutečná pravdivá odpověď na tuto problematiku může vzejít čistě z výzkumného bádání, ráda bych v její praktické části zjistila, zda dnešní studenti a učitelé znají Karla Kryla a jak velké podvědomí o něm mají. Jak jsem již na samém začátku bakalářské práce zmiňovala, nemyslím si, že mnoho lidí z mé generace K. K. zná, a tak bych ráda zjistila, zda je tomu tak jen v mém blízkém okolí, nebo je tomu tak i ostatních studentů.

5.2 Cíle a předmět výzkumu

Za cílovou skupinu jsem si vybrala vysokoškolské studenty Teologických fakult a učitele hudební výchovy na středních školách. Důvod, proč jsem se rozhodla svůj výzkum zaměřit na studenty, jsem již zmiňovala v úvodu. Ve skupině učitelů vidím dobrý protiklad, a to nejen díky tomu, že někteří mohli Krylovu dobu (a jeho samotného) zažít na vlastní kůži. Jako učitelé hudební výchovy mohou být právě oni ti, kteří poskytnou studentům první informace o jeho osobě. Mým cílem bylo zjistit následující body.

- Zjistit, zda vědí, kdo to byl Karel Kryl.
- Zjistit, odkud ho znají.
- Zjistit, jak by ho popsali.
- Zjistit, která jeho díla znají.
- Zjistit, zda o KK slyšeli ve škole.
- Zjistit, o kterých interpretech vědí, že zpívají Krylovy písně.
- Zjistit, zda si myslí, že jeho písním rozumí.
- Zjistit, zda jako učitelé někdy zmínili jeho jméno, popřípadě jak moc se o něm zmínili.

5.3 Metoda sběru dat

dotazníkové šetření

Dotazování je anonymní.

Sběr dat bude proveden pomocí elektronického dotazníku, který bude pomocí internetu.

5.4 Hypotézy

H1: Domnívám se, že více než polovina se o K.K. dozvěděla z médií.

H2: Myslím si, že Karla budou znát spíše učitelé než studenti.

H3: Domnívám se, že více než polovina dotázaných bude uvádět Daniela Landu jako interpreta, který převzal Krylovy písně.

H4: Myslím, že více než polovina se o K.K. neučila ve škole.

5.5 Výběr metody

Pro svůj výzkum jsem si zvolila metodu dotazníkového šetření. Strukturované dotazníky budou šířeny elektronicky na různých internetových serverech a pomocí emailu.

Výhodou této metody je rychlé dotazování a anonymní charakter, což podstatně zvyšuje ochotu respondentů zodpovědět otázky.

Otázky a možné odpovědi byly sestavené tak, že byly použity univerzální pojmy. Zjednodušilo to pochopení otázek, což zvýšilo validitu získaných dat. Při přípravě jsem zohledňovala situaci současné doby a typ respondentů, na které je výzkum zaměřený.

5.6 Způsob zpracování dotazníků

Z vybraných dotazníků budou odděleny nerelevantní. Data z relevantních dotazníků budou podle otázek přeneseny do tabulek v programu Excel. Celkové výsledky budou následně porovnány s hypotézami.

5.7 Časový harmonogram výzkumného šetření

Sestavování otázek do dotazníků byl realizovaný průběžně v průběhu měsíce září 2016. Následovalo vytvoření elektronického dotazníku, poté samotný sběr dat, který probíhal v měsících říjen, listopad a prosinec. Po ukončení této etapy následovalo vyhodnocení a interpretace získaných dat, která byla realizována v měsíci leden 2017.

5.8 Způsob zpracování dotazníků

Z vybraných dotazníků budou odděleny nerelevantní.

Data z relevantních dotazníků budou podle otázek přeneseny do grafů v programu Excel.

Celkové výsledky budou následně porovnány s hypotézami.

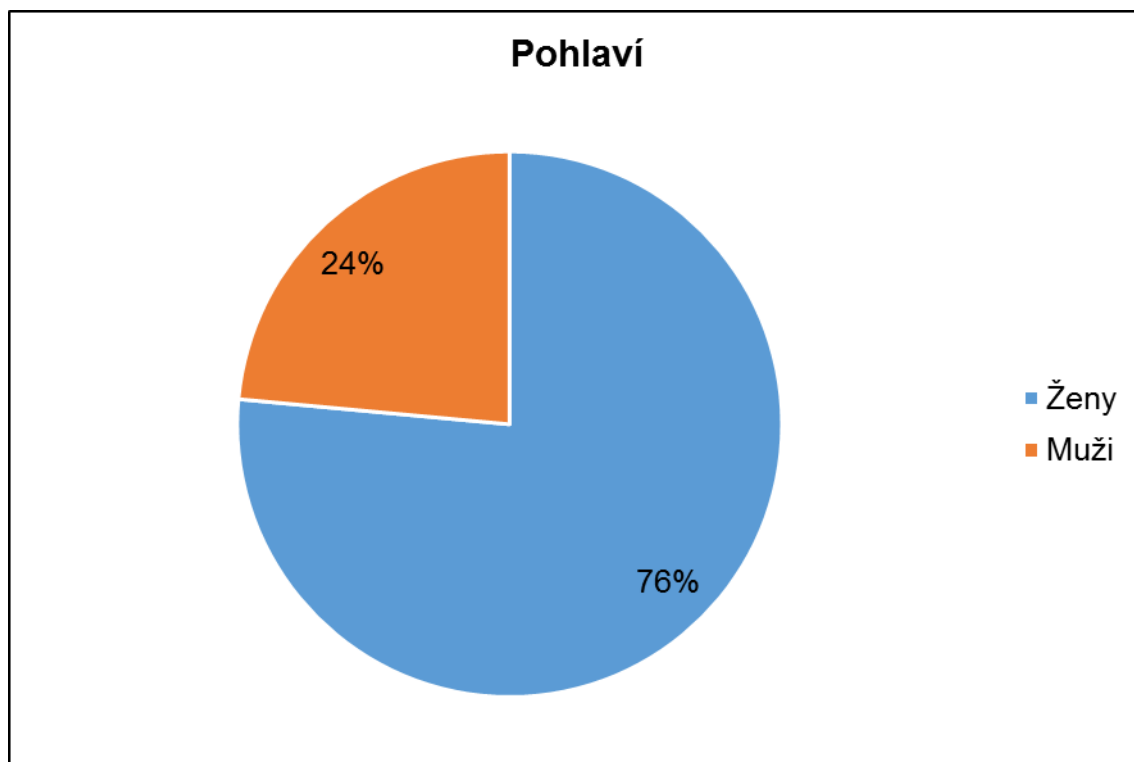
5.9 Interpretace výsledků

Na tomto místě již budu konkrétně zobrazovat výsledky z kvantitativního dotazníkového šetření. Po oddělení nerelevantních dotazníků mi zbylo 186 relevantních k rozboru.

První tři otázky jsou zaměřeny na identifikaci dotázaných respondentů.

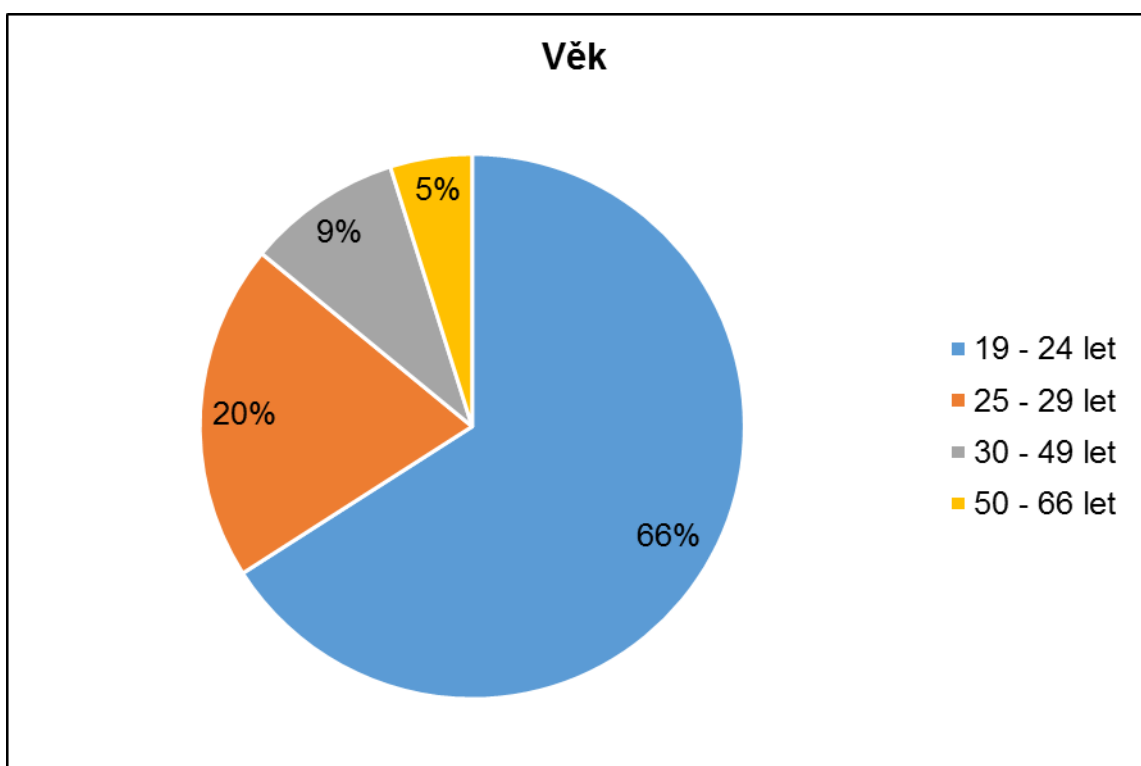
- 1) První otázka se týkala na jejich pohlaví. Z respondentů, kteří se zúčastnili mého výzkumu bylo 24 % mužů a 76 % žen. Což může být nejspíše dáno faktem, že v oblasti školství se vyskytují spíše ženy než muži.

GRAF 1

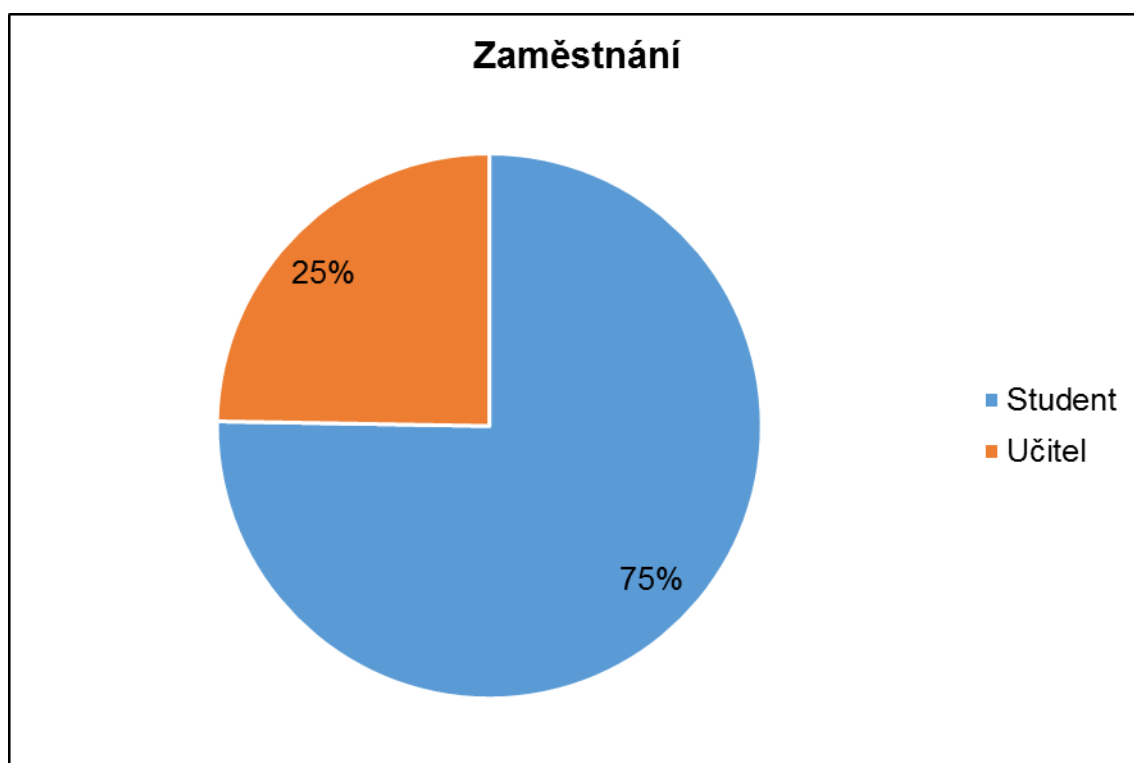
2) Druhým identifikačním znakem byl věk. Respondenty jsem rozdělila do čtyř věkových skupin. Do výzkumu se zapojilo nejvíce lidí ve věku 19 – 24 let. Další silnou věkovou skupinu tvořila 25 – 29 let. Nejmenší výzkumný vzorek byl získán od lidí ve věku 50 – 66 let. Devíti procenty se podílela skupina 30 – 49 let. Výskyt spíše mladších respondentů si zdůvodňuji větším počtem zúčastněných studentů na výzkumu než učitelů. Studentů bylo nejvíce ve věku 22 let a učitelů ve 35ti letech.

GRAF 2

3) Třetí a poslední identifikační otázka se týkala oblasti zaměstnání. Výzkumného šetření se zúčastnilo 75 % vysokoškolských studentů Teologických fakult a 25 % učitelů hudební výchovy na středních školách. Toto může být výsledkem logického faktu, že učitelů je méně než studentů.

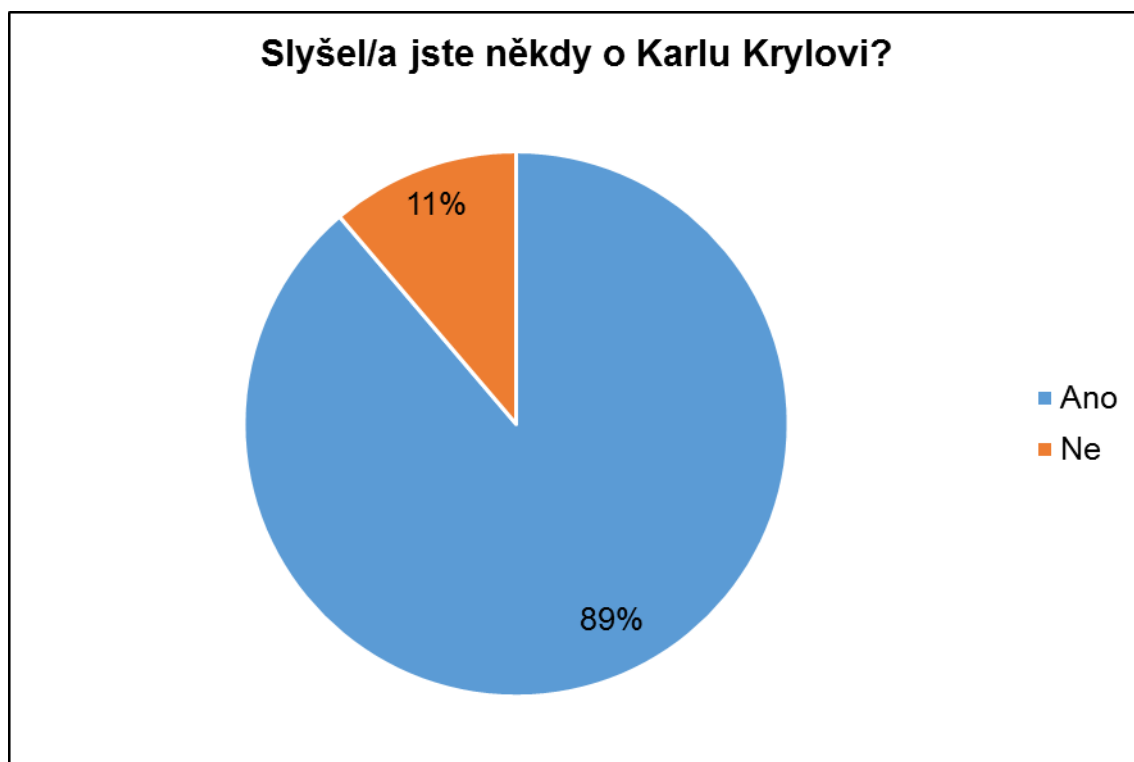
GRAF 3

Čtvrtá až devátá otázka se zaměřovaly na osobu Karla Kryla, a na respondentův vztah k němu.

- 4) Tato otázka se tedy již týkala samotného Karla Kryla, a toho, zda jeho osobu znají. Z dotázaných odpovědělo 89 % lidí, že ho znají a 11 % odpovědělo, že ne. Po individuálním prozkoumání jednotlivých dotazníků jsem zjistila, že záporně odpovídali z velké části více studenti než učitelé.

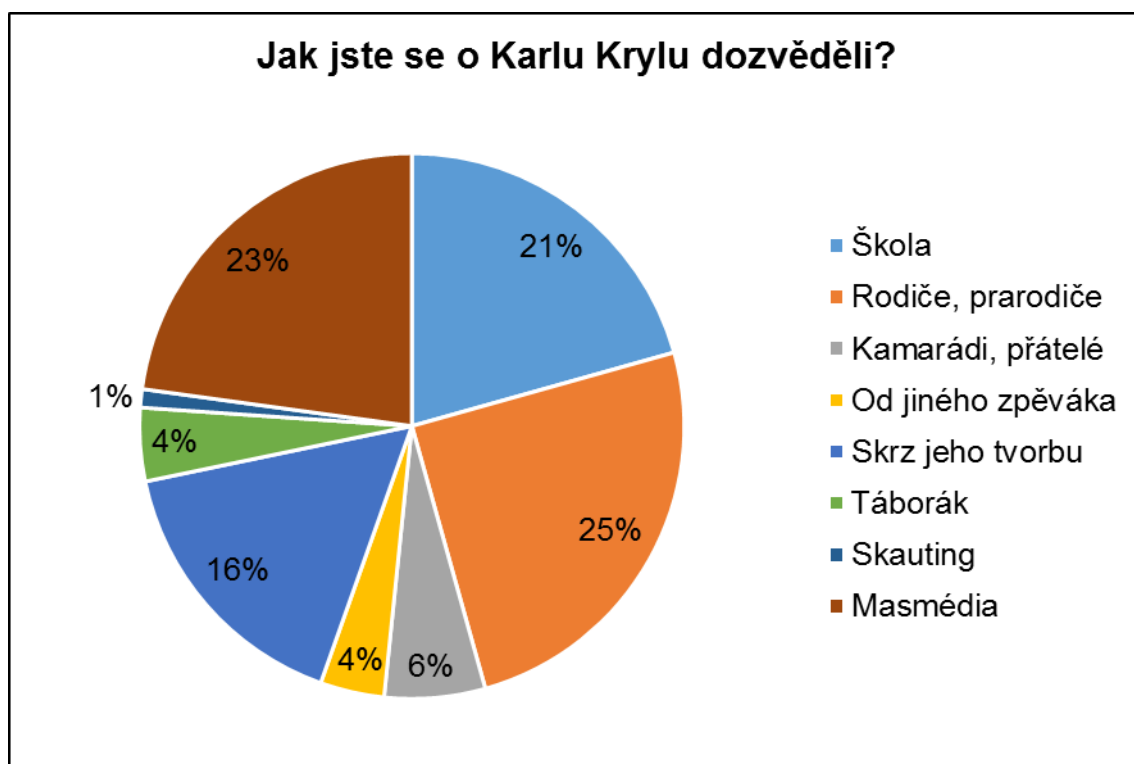
GRAF 4

Další otázky se již týkali jen těch respondentů, kteří uvedli, že Karla Kryla znají.

- 5) Pátá otázka byla otevřená, a dotazovala se respondentů, odkud se o něm dozvěděli. Odpovědi jsem sepsala do osmi skupin pro lepší orientaci. Nejvíce zde byly zastoupeny tři skupiny, z kterých nejvíce lidí odpovědělo, že se o K. K. dozvědělo od rodičů a prarodičů. V těsné blízkosti byla masmédiá a škola. Neméně velké zastoupení měla odpověď skrz jeho tvorbu. 6 % tvořila odpověď kamarádi, 4 % táborák, a 1 % zvolilo za svou volbu skauting.

GRAF 5

- 6) Zde jsem se dotazovala, jak by K.K. popsali dvěma slovy. U většiny respondentů se jednalo o velice pozitivní popis jeho osoby, avšak nejvíce se objevoval ten obecný, jako například „písničkář“, básník, hudebník, textař, skladatel, zpěvák atd. Také byl označován za vlastence, rebela, „aktivistu“, „antikomunistu“ nebo odpůrce režimu, bojovníka, legenda aj. Za přídavná jména k jeho osobě volili dotazovaní „nedoceněný“, „nadčasový“, „charizmatický“, „inteligentní“, „upřímný“, „nešťastný“ a „nespokojený“.

TABULKA 1 Jak respondenti popisují Karla Kryla

Popis	Počet výskytů
Písničkář	58
Básník	39
Nevím	24
Odpůrce režimu	18
Antikomunista	14
Vlastenec	13
Hudebník	12
Textař	11
Hudebník	10
Rebel	9
Vynikající člověk	8
Zpěvák	8
Kritik	7
Hudbeník	6
Skladatel	6
Dobry člověk	5
Nedocenený	5
Aktivista	5
Výborný textař	4
Básník s kytarou	4
Vlastenec	4
Bojovník	3
Odvážný	3
Nadčasový	3
Charismatický	3
Legenda	3
Inteligentní	2
Uprímny	2
Nešťastný	2
Nespokojený	2

Poetik	1
Vtipný	1
Melancholický satirik	1
Folklorní zpěvák	1
Hezký muž	1
Svůj	1
Vzor	1
Buřič	1
Folkař	1
Alkoholik	1
Inspirativní	1

- 7) V této otázce měli respondenti uvést aspoň některá díla, které od něj znají. Výsledky jsem rozdělila do dvou skupin, na písně a knihy, a následně přenesla do tabulek. Drtivá většina uváděla píseň „Bratříčku, zavírej vrátka“. V těsné početní blízkosti pak byla píseň „Anděl“, a třetí nejpočetnější „Morituri te salutant“. O poznání méně se pak vyskytovaly písně „Veličenstvo kat“, „Salome“, „Král a Klaun“, „Karavana mraků“, „Potkal jsem svou tehýni“, „Demokracie“, „Nevidomá dívka“, „Lásko“, „Děkuji“, a „Píseň neznámého vojína“. Jen pár jedinců si vzpomnělo na skladby jako: „Lilie“, „Tak vás tu máme“, „Divný kníže“, „Pieta“, „Hlas“, „Maškary“, a „Habet“. S jedním výskytem odpovědi byli pak písně „Marat ve vaně“, „Babylon“, „Pasážova revolta“, „Nehažte kamení“, „Bílá hora“, „Miláčku“, „Martina“, „Jeřabiny“, a „Ukolébavka“. Někteří respondenti uvedli také písně, které jsem nezaznamenávala do tabulek, jelikož jejichž autory nebyl Karel Kryl. Jednalo se o písně „Když mě brali za vojáka“ od Jaromíra Nohavici, „Holubí dům“ od Jiřího Schelingera, „Ráda se miluje“ od Karla Plíhy, a „Ladova zima“, jejíž originální název zní „Ladovská zima“, a jejím autorem je Jaromír Nohavica. Tři dotazovaní také uvedli, že znají celý Krylův repertoár. Nejvíce byla tedy zmiňována jeho hudební tvorba, a z ní nejčastěji jeho protikomunistické protestsongy. Za nimi následovaly veršované pamflety (např. „Král a klaun“) a zpívané básně (např. „Rakovina“). Nejméně zastoupené zde byly písně inspirované biblickými texty (např. „Děkuji“).

TABULKA 2 Písně Kryla, které respondenti uvedli, že znají

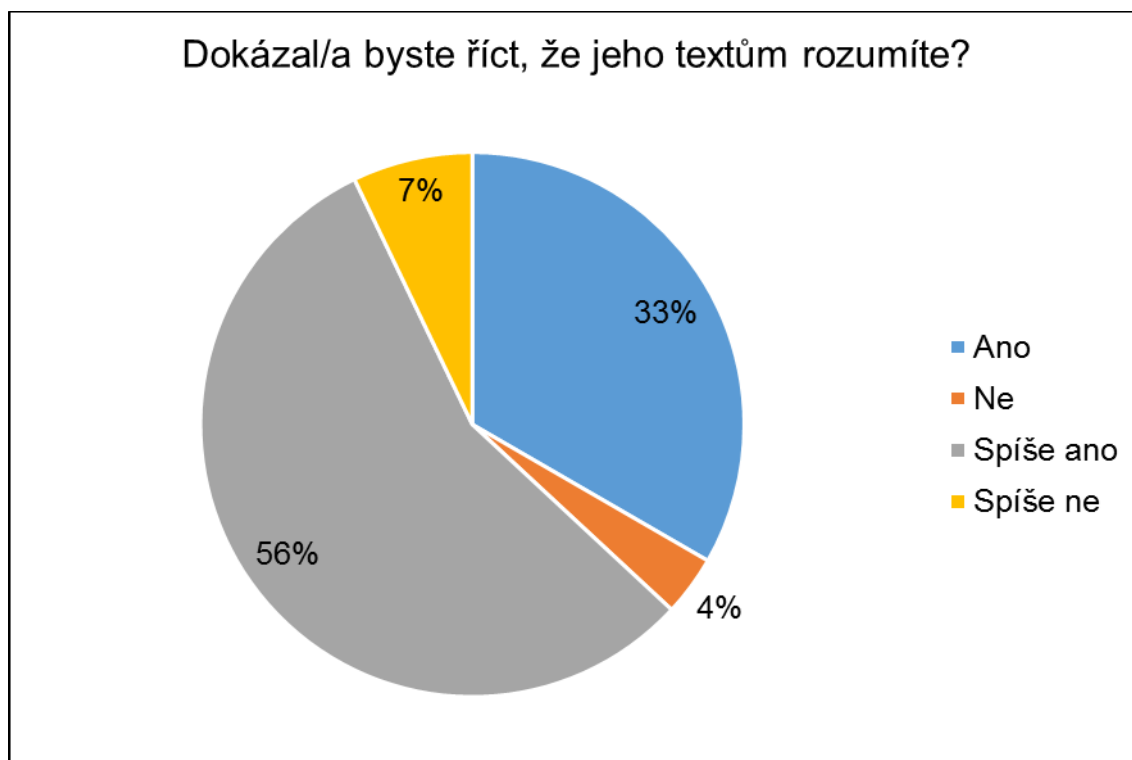
Píseň	Počet výskytů
Bratříčku, zavírej vrátka	98
Anděl	67
Morituri te salutant	41
Veličenstvo kat	17
Salome	16
Král a Klaun	11
Rakovina	9
Karavana mraků	9
Potkal jsem svou tchýni	8
Demokracie	6
Nevidomá dívka	5
Lásko	5
Děkuji	5
Píseň neznámého vojína	4
Lilie	3
Tak vás tu máme	3
Divný kníže	2
Pieta	2
Hlas	2
Maškary	2
Habet	2
Marat ve vaně	1
Babylon	1
Pasážova revolta	1
Nehažte kamení	1
Bílá hora	1
Miláčku	1
Martina	1
Jeřabiny	1
Ukolébavka	1

TABULKA 3 Knihy Kryla, které respondenti uvedli, že znají

Kniha	Počet výskytů
Knížka Karal Kryla	8
Krylogie	3
Půlkaců	2
Rozhovory	2
Zbraně pro Erató	1

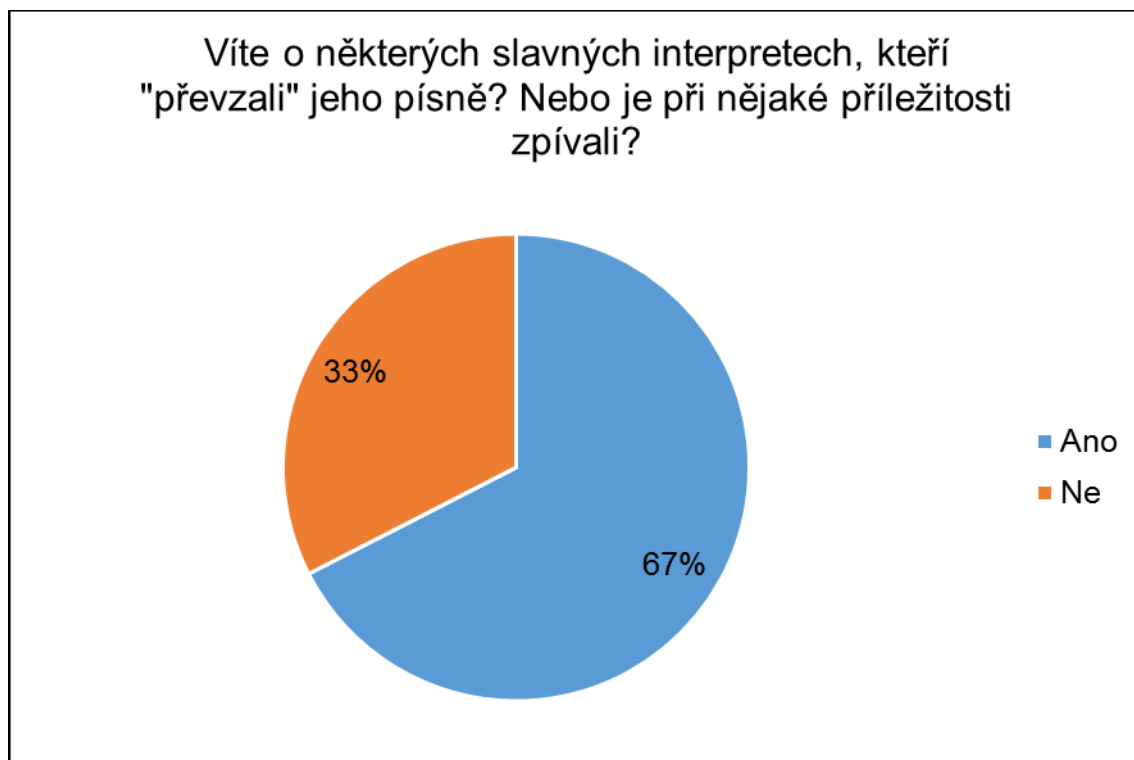
8) Osmá otázka se zabírala tím, zda jeho hudbě rozumí. Zde 33 % respondentů odpovědělo ano a 4 %, že ne. Dále pak 56 % dotazovaných zvolilo odpověď „spíše ano“ a 7 % „spíše ne“. Vezmeme-li v potaz jen odpovědi učitelů, ti nejvíce odpovídali „ano“ a to 64 %, následovala odpověď „spíše ano“ 24 %. Dále pak 8 % u možnosti „spíše ne“ a 4 % u „ne“. U skupiny studentů byla nejvíce volena odpověď „spíše ano“ 62 %, za ní „ano“ 28 % a „spíše ne“ se 7 %. Nejmenší složku tvořila volba „ne“ a to 3 %.

GRAF 6

- 9) V další otázce jsem se tázala, zda respondenti ví, o některých interpretech, kteří „převzali“ jeho písně nebo je při nějaké příležitosti zpívali. Více lidí zde zvolilo odpověď ano, a to 67 % a 33 % odpověď ne. Kladně u této otázky odpovídali více učitelé než studenti.

GRAF 7

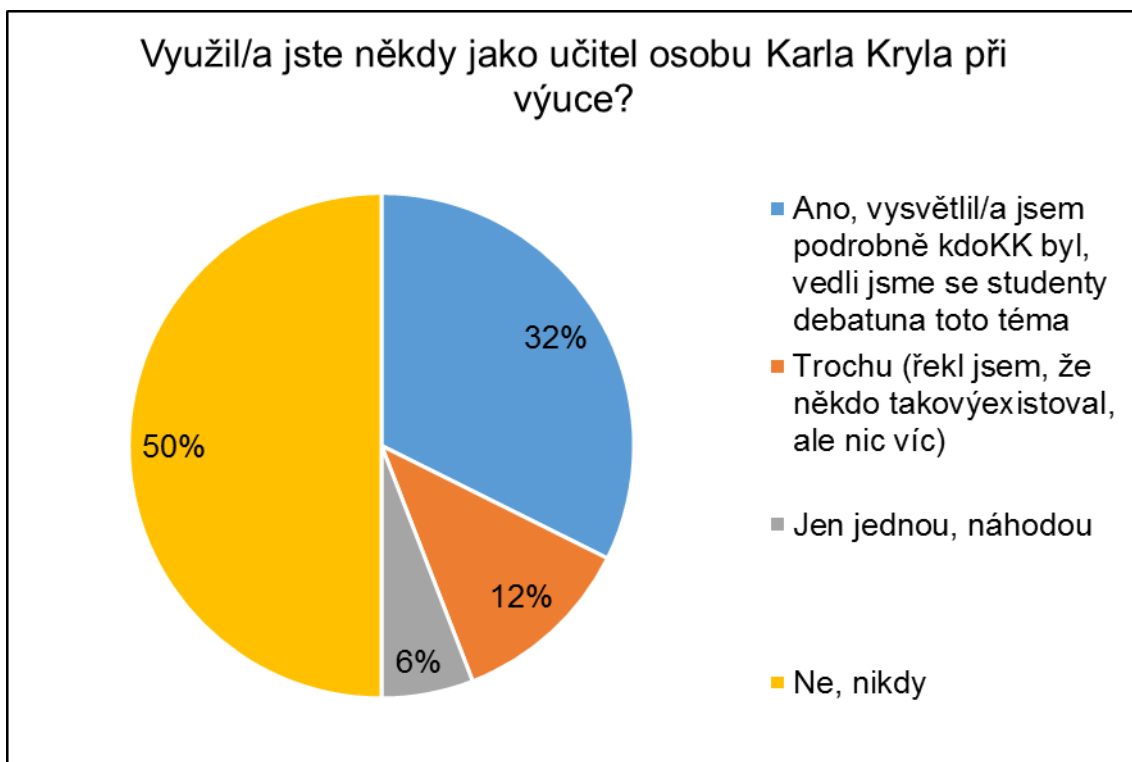
- 10) Následně jsem se dotazovala, o kterých interpretech vědí. Valná většina zde uváděla jméno zpěváka Daniela Landy. Jeho jméno uvedli respondenti v 93 případech. Dále byl mezi dotazovanými znám Jaromír Nohavica a Tomáš Klus. Jen pár jedinců zaznamenalo Anetu Langerovou, „Embassy“, „Divokej Bill“, „Xindla X“, „Chinaski“ a Markétu Irglovou. Kapelu „Kryštof“, „Tři sestry“, „Törr“, Josefa Fojtu, Pavla Dobeše, „Dášu Vokatou“ a Lucii Nosovou pak zaznamenal vždy jen jeden z účastníků dotazníkového šetření. Otázka nebyla početně omezena, a proto tak měli dotazovaní prostor vypsát všechny interprety, o kterých vědí. To má také za následek větší počet interpretů, než je počet respondentů.

TABULKA 4 Uvádění interpreti a jejich počet výskytů

Interpret	Počet výskytů
Daniel Landa	93
Jaromír Nohavica	19
Tomáš Klus	10
Aneta Langerová	5
Embassy	4
Divokej Bill	4
Xindl X	3
Chinaski	2
Markéta Irglová	2
Kryštof	1
Törr	1
Josef Fojta	1
Pavel Dobeš	1
Dáša Vokatá	1
Lucie Nosová	1
Tři Sestry	1

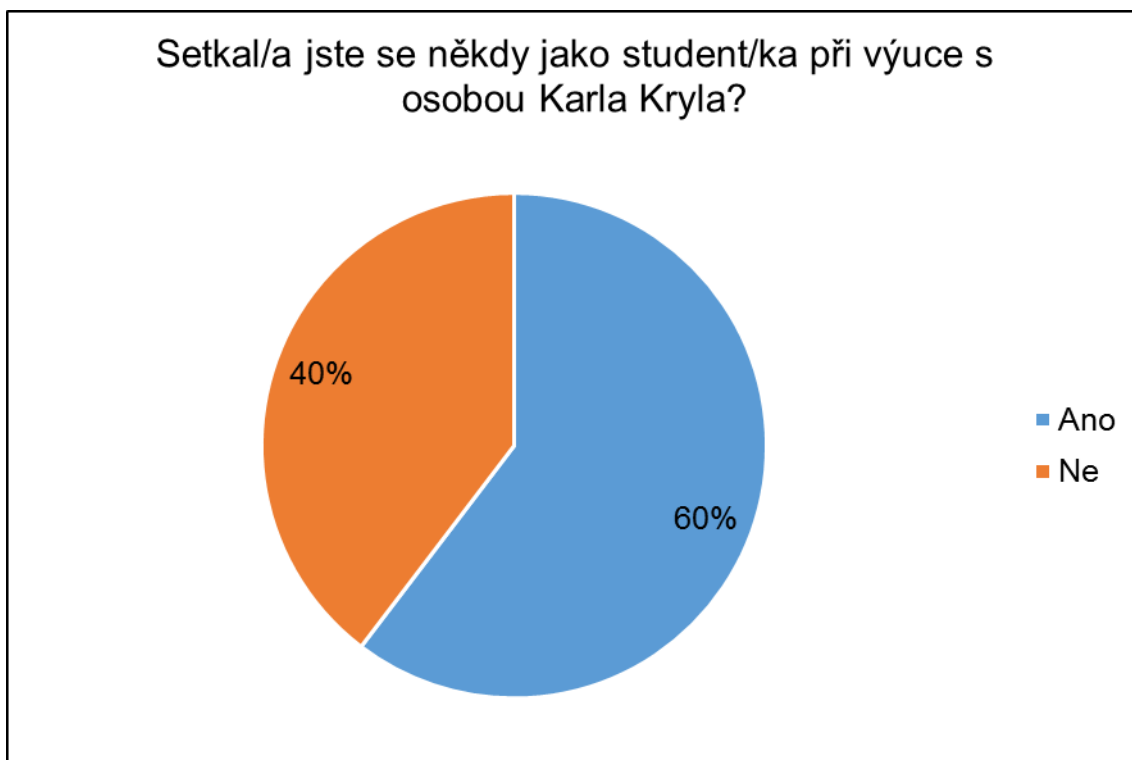
- 11) Dvanáctá otázka byla čistě pro učitele, a to, zda a do jaké míry využili osobu K. K. při výuce. Polovina z dotázaných, tedy 50 %, nikdy osobu K. K. při výuce nevyužila. Naopak 32 % zvolilo odpověď „Ano, vysvětlil/a jsem podrobně kdo K. K. byl, vedli jsme se studenty debatu na toto téma“. Možnost „trochu (řekl jsem, že někdo takový existoval, ale jinak nic víc)“ volilo 12 % tázaných. Zbýlých 6 % uvedlo jeho využití „jen jednou, náhodou“.

GRAF 8

12) Poslední otázka byla zaměřena na to, zda se jako studenti někdy setkali s jeho osobou při výuce. Zde odpovědělo 60 % respondentů kladně, 40 % se s ním při výuce nesetkalo. Záporně odpovídali více učitelé, což může být ve většině případů (hlavně u věkově starších jedinců) způsobeno dobou, kdy studovali.

GRAF 9

5.10 Verifikace hypotéz a shrnutí výsledků

Hypotéza 1: Domnívám se, že více než polovina se o K.K. dozvědělo pomocí masmédií.

Výsledek: Tuto hypotézu jsem ověřovala pomocí otázky číslo 5. Respondenti uvedli, že z masmédií se o K. K. dozvědělo 23 % z celkového počtu dotázaných. Největší skupinou byla ale odpověď rodiče, prarodiče se zastoupením 25 %. Masmédia byla tak až druhou nejpočetnější skupinou, kterou respondenti volili.

Závěr: Hypotéza se nepotvrdila.

Hypotéza 2: Myslím si, že Karla budou znát spíše učitelé než studenti.

Výsledek: Danou hypotézu jsem se snažila ověřovat pomocí otázky číslo 4 a následného prozkoumání jednotlivých dotazníků. Z dotázaných, kteří odpověděli, že Kryla neznají bylo 17 studentů, což je 81 % z celkového počtu těchto odpovědí. Čtyři učitelé tak tvoří

zbývajících 19 % záporné odpovědi. Budeme-li na tyto skupiny nahlížet jednotlivě, skupina učitelů uvedla v 91 % odpověď ano, a jen v 9 % ne. Naopak skupina studentů odpověděla 88 % ano a 12 % ne. Z čehož nám vyplývá, že Karla Kryla znají více středoškolští učitelé hudební výchovy než vysokoškolští studenti Teologických fakult.

Závěr: Hypotéza se potvrdila.

Hypotéza 3: Domnívám se, že více než polovina dotázaných bude uvádět Daniela Landu jako interpreta, který převzal Krylovi písně.

Výsledek: V otázce číslo 10, jaké znají interprety, kteří přezpívali nebo při nějaké příležitosti zpívali Krylovi písně, uvedlo 93 dotázaných hudebníka Daniela Landu. Což tvoří 62 % z celkového počtu odpovědí.

Závěr: Hypotéza se potvrdila.

Hypotéza 4: Myslím, že více než polovina se o K.K. neučila ve škole.

Výsledek: V dotazníku na otázku 13, zda se s K.K. setkali ve škole odpovědělo 60 % kladně a 40 % zvolilo volbu zápornou odpověď. Více než polovina se tedy s jeho osobou ve škole setkala.

Závěr: Hypotéza se nepotvrdila.

5.11 Závěr

Cílem mého výzkumu bylo zjistit, zda vysokoškolští studenti Teologických fakult a učitelé hudební výchovy na středních školách znají Karla Kryla, jak se o něm dozvěděli, jak by ho popsali, zda se o něm učili ve škole, a jestli se o něm učitelé při výuce zmiňují a do jaké míry.

Nejčastější profil respondenta byla studentka Teologické fakulty ve věku 22 let. Proto se domnívám, že výsledek byl do jisté míry mnou ovlivněn. A to hlavně zejména v případě věkové skupiny dotazovaných. Usuzuji tak zejména proto, že nejčastější věk je

shodný s mým. Za důsledek vidím fakt, že v mém okolí je nejvíce jedinců stejně starých jako jsem právě já. Což by se mohlo u staršího výzkumníka lišit.

Konečné výsledky mně do jisté míry překvapily, což naznačují i mé dvě nepotvrzené hypotézy. Díky výzkumu se vyvrátilo mé milné mínění, přiléhající k myšlence, že má generace nezná Karla Kryla. Mého výzkumu se ale nezúčastnili všichni studenti Teologických fakult, a tak nemohu s jistotou tvrdit, že ostatní jedinci jsou na tom stejně.

Také výsledky učitelů, vzhledem k jejich poměrně menšímu zastoupení ve výzkumu, nejde samozřejmě generalizovat. V dalším výzkumu bych se snažila získat více zástupců z obou skupin.

Údiv ve mne vyvolal výsledek týkající se výuky K. K. ve škole, jelikož v mém případě jeho osoba ve škole zmíněna nebyla.

Pro další zkoumání vlivu K. K. na jedince bych ale příště volila kvalitativní výzkum, jelikož výsledky z kvantitativní výzkum se mi zdají pro toto téma příliš abstraktní, obecné.

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala hlavně hudbou a osobou Karla Kryla. Tyto dvě kapitoly jsem potom členila do jednotlivých podkapitol. U hudby jsem se zaměřila nejprve na její celek a poté jsem zmínila hudební žánr folk, který je pro K. K. typický. Následně jsem se zabývala tím, jaký může mít hudba vliv na jedince, a také na muzikologii, která se tímto aspektem zabývá. U kapitoly o K. K. jsem nejdříve nastínila jeho život, tvorbu, interprety, které inspiroval, a následně jsem se zaměřila na to, jaký může mít jeho hudba vliv na jedince.

V teoretické části jsem se snažila pomocí dotazníkového šetření zjistit, jak znají vysokoškolští studenti Teologických fakult a učitelé hudební výchovy na středních školách jeho osobu. Výsledky tohoto výzkumu jsem se již zaobírala v minulé kapitole, a tak je neshledávám za nutné zde opakovat.

Cílem mé práce bylo zjistit, zda a jaký může mít vliv hudba Karla Kryla na jedince, což jsem se snažila popsat ve čtvrté kapitole této práce.

Díky své práci jsem měla možnost se ještě více dozvědět o osobě Karla Kryla, a o tom, jak velký vliv na nás hudba může mít. Jak jsem již v úvodu zmínila, o působení hudby na jedince jsem se zajímala již před psaním této práce, a proto jsem o některých z nich věděla, ale některé z poznatků pro mě byly nové. Také myslím, že ještě existuje mnoho z nich, které jsem ještě neobjevila, ale doufám, že v budoucnu budu mít možnost se s nimi seznámit.

Ráda bych měla také někdy možnost svůj výzkum prohloubit a zjistit více o tom, jaké mají o Karlu Krylovi podvědomí moji vrstevníci a jak dalece se o něm dnešní učitelé zmiňují při výuce. Myslím si, že by jeho osoba v osnovách hudební výchovy neměla chybět, neboť studentům lépe nastíní tehdejší dobu. Také v tématu vlivu hudby na jedince vidím možnou inspiraci pro učitele jako téma k zamyšlení pro žáky. Jedná se nejen o zajímavé, ale také poučné téma. Prioritně mám na mysli její dopad na sluch a jiné negativní vlivy, před kterým by dle mého názoru měli být děti více varováni.

SEZNAM LITERATURY

- ČERMÁK, Miloš. *Nanebevzetí Karla Kryla*. Praha: Academia, 1997. Amphora. ISBN 80-200-0661-3.
- ČERMÁK, Miloš. *Půlkacíř*. Praha: Academia, 1993. ISBN 80-200-0498-X.
- GERLICOVÁ, Markéta. *Muzikoterapie v praxi: příběhy muzikoterapeutických cest*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4581-7.
- HALPERN, Steven a Hal A. LINGERMAN. *Muzikoterapie: Léčivá síla hudby*. Vyd. 1. Bratislava : Eko-konzult, 2005, 194 s. ISBN 80-8079-044-2.
- HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. 2. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-569-1.
- HLINKA, Jiří. *Nevyjasněná úmrtí*. Praha: World Circle Foundation, 1999. Amphora. ISBN 80-902-7310-6.
- KANTOR, Jiří; LIPSKÝ, Matěj; WEBER, Jana. *Základy muzikoterapie*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2009. 296 s. ISBN 978-80-247-2846-9. (str. 29)
- KOTEK, Josef. *Dějiny české populární hudby a zpěvu*. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0634-6.
- KRESÁNEK, Josef. *Hudba a člověk: hudobné myslenie, sociálna funkcia hudby, hudobná psychológia*. Hudebné centrum, 2000. ISBN 80-88884-18-7.
- KRYL, Karel. *Pochyby*. Praha: Máj, 2006. Mocca. ISBN 978-80-7363-108-6.
- KRYL, Karel. *Slovíčka*. Sixty-Eight Publishers, 1980. ISBN 08-878-1085-3.
- LINKA, Arne. *Kapitoly z muzikoterapie*. Vyd. 1. Rosice u Brna: Gloria, 1997. ISBN 80-901834-4-1. (str. 37)
- NANTAIS, K.M.; SCHELLENBERG; E.G. *The Mozart Effect: An Artifact of Preference*. Psychological science. 1999, roč. 10, č. 4, str. 370-373
- POLEDŇÁK, I. *ABC: Stručný slovník hudební psychologie*. Praha: Editio SUPRAPHON, 1984.

PRYSE-PHILLIPS, William. *Companion to clinical neurology*. 2nd ed. New York: Oxford University Press, 2003. ISBN 0-19-515938-1.

SACKS, Oliver. *Musicophilia: příběhy o vlivu hudby na lidský mozek*. Praha: Dybbuk, 2009. ISBN 978-80-86862-92-7.

ZÍTKOVÁ, Markéta. *1063 dnů s Karlem Krylem: legenda očima důvěrné přítelkyně*. Praha: Forma, 1995. Amphora.

Internetové zdroje

AMERICAN MUSIC THERAPY ASSOCIATION. *Definition and Quotes about Music Therapy*. American Music Therapy Association [online]. [cit. 2017-01-28]. Dostupné z: <http://www.musictherapy.org/about/quotes/>

GREENBERG, David M. *What Is Music...Exactly?: Start with a simple vibration*. *Psychology Today* [online]. 2016 [cit. 2017-09-12]. Dostupné z: <https://www.psychologytoday.com/blog/the-power-music/201608/what-is-music-exactly>

GUÉGUEN, Nicolas, Céline JACOB a Lubomir LAMY. *"Love is in the air": Effects of songs with romantic lyrics on compliance with a courtship request*. *Psychology of Music* [online]. 11. 6. 2010, 38(3), 303 - 307 [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0305735609360428>

HUČÍN, Jakub. *Články Jakuba Hučina: Jak na člověka působí hudba*. *Psychologie dnes* [online]. [cit. 2017-01-28]. Dostupné z: <http://jakub.hucin.cz/hudba.html>

Hudba: Hudba - definice [online]. [cit. 2016-11-07]. Dostupné z: <http://hudbadruhy.weebly.com/n283co-o-hudb283.html>

KRYLOVÁ, Marlen. *Interpretace jiných zpěváků, hudebníků a ostatních umělců: Hudba, text - Karel Kryl. Karel Kryl* [online]. 2017: Archiv Karla Kryla [cit. 2017-11-07]. Dostupné z: <http://www.karelkryl.cz/s93-interpreti.html>

JABR, Ferris. *Let's Get Physical: The Psychology of Effective Workout Music: New research clarifies why music and exercise make such a good team, and how to create an optimal workout playlist* [online]. *Scientific American*, 20. 3. 2013 [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: <https://www.scientificamerican.com/article/psychology-workout-music/>

- Karel Kryl: Ocenění*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2017-11-07]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Kryl
- KLUB KARLA KRYLA. *Život Karla Kryla*. Klub Karla Kryla [online]. [cit. 2017-01-28]. Dostupné z: http://www.kryl.kat.cz/curriculum_vitae/curriculum_vitae.htm
- MCCAFFREY, Ruth a ROZZANO LOCSIN. *The Effect of Music on Pain and Acute Confusion in Older Adults Undergoing Hip and Knee Surgery*. Nursing center [online]. 2006 [cit. 2017-01-23]. Dostupné z: <http://www.nursingcenter.com/cearticle?an=00004650-200609000-00002>
- Muzikologie*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2016-12-08]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Muzikologie>
- ORENSTEIN, Beth. *Music for Low T: Get in Tune With Your Sex Drive: Increase your libido and improve your low testosterone symptoms with music*. In: Everyday health [online]. 2013 [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: <http://www.everydayhealth.com/low-testosterone/music-for-low-t-get-in-tune-with-your-sex-drive.aspx>
- PsyBlog. *10 Magical Effects Music Has On the Mind*. PsyBlog [online]. [cit. 2017-01-28]. Dostupné z: <http://www.spring.org.uk/2013/09/10-magical-effects-music-has-on-the-mind.php>
- ROWLEY, Liz. *7 Ways Music Affects the Body: Here's How Science Says Sound Moves Us* [online]. 1. 2. 2016 [cit. 2016-10-24]. Dostupné z: <https://mic.com/articles/133981/7-ways-music-affects-the-body-here-s-how-science-says-sound-moves-us#.quyj4J57e>
- SALOME. *O projektu: Pásmo písní Karla Kryla pro zpěv, harfu, klarinet a kytaru*. Salome [online]. [cit. 2016-12-28]. Dostupné z: <http://arpeggio.cz/salome.html>
- US EPA. *Living Close to Roadways: Health Concerns and Mitigation Strategies*. United States Environmental Protection Agency [online]. 10. 1. 2017 [cit. 2017-01-20]. Dostupné z: <https://www.epa.gov/sciencematters/living-close-roadways-health-concerns-and-mitigation-strategies>

WORLD FEDERATION OF MUSIC. *About WFMT*. World Federation of Music Therapy [online]. [cit. 2017-12-08]. Dostupné z: http://www.wfmt.info/WFMT/About_WFMT.html

Seznam použitých zkratk

K. K. - Karel Kryl

Seznam použitých grafů a tabulek

Grafy:

- Graf č. 1 Pohlaví
- Graf č. 2 Věk
- Graf č. 3 Zaměstnání
- Graf č. 4 Slyšel/a jste někdy o Karlu Krylovi?
- Graf č. 5 Jak jste se o Karlu Krylu dozvěděli?
- Graf č. 6 Dokázal/ byste říct, že jeho textům rozumíte?
- Graf č. 7 Víte o některých slavných interpretech, kteří "převzali" jeho písně? Nebo je při nějaké příležitosti zpívali?
- Graf č. 8 Využil/a jste někdy jako učitel osobu Karla Kryla při výuce?
- Graf č. 9 Setkal/a jste se někdy jako student/ka při výuce s osobou Karla Kryla?

Tabulky:

- Tabulka 1 Jak respondenti popisují Karla Kryla

- Tabulka 2 Písně Kryla, které respondenti uvedli, že znají
- Tabulka 3 Knihy Kryla, které respondenti uvedli, že znají
- Tabulka 4 Uvádění interpreti a jejich počet výskytů

Přílohy

Příloha I. – Dotazník

DOTAZNÍK URČETNÝ STUDENTŮM TEOLOGICKÝCH FAKULT A UČITELŮM HUDEBNÍ VÝCHOVY NA STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH

Dobrý den,

jmenuji se Lucie Repetná a jsem studentkou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. V rámci své bakalářské práce na téma: „Vliv hudby Karla Kryla na jedince“, provádím výzkum ohledně podvědomí studentů Teologických fakult a učitelů hudební výchovy na středních školách o jeho osobě. Tímto bych Vás proto chtěla poprosit o vyplnění krátkého dotazníku. Dotazník je zcela anonymní a výsledky budou použity pouze pro účely zpracování mé bakalářské práce. Děkuji.

1) Jaké je vaše pohlaví?

- Muž
- Žena

2) Jaký je váš věk?

.....

3) Momentálně jste:

- Vysokoškolský student Teologické fakulty

- Učitel hudební výchovy na střední škole

4) Slyšel/a jste někdy o Karlu Krylu (1944 – 1994)? (Je-li Vaše odpověď ne, ostatní otázky již prosím nevyplňujte, děkuji)

- Ano

- Ne

5) Pokud ano, jak jste se o něm dozvěděl/a?

.....

Jak byste ho popsal/a dvěma slovy?

.....

6) Jmenujte alespoň některá díla Karla Kryla, která znáte.

.....

.....

7) Líbí se vám jeho tvorba?

- Ano

- Ne

- Spíše ano

- Spíše ne

8) Dokázal/a byste říci, že jeho textům rozumíte?

- Ano

- Ne

- Spíše ano

- Spíše ne

9) Víte o některých slavných interpretech, kteří „převzali“ jeho písně? Nebo je při nějaké příležitosti zpívali?

- Ne
- Ano

10) Pokud ano, o kterých?

.....

11) Jste-li učitel, využil jste někdy osobu Karla Kryla při výuce, či se o něm alespoň před studenty zmínil?

- Ano, vysvětlil/a jsem podrobně kdo KK byl, vedli jsme se studenty debatu na toto téma
- Trochu (řekl jsem, že někdo takový existoval, ale nic víc)
- Jen jednou, náhodou
- Ne, nikdy
- Jsem student

12) Setkal/a jste se někdy jako student/ka při výuce s osobou Karla Kryla?

- Ano
- Ne

Ještě jednou děkuji za Váš čas věnovaný vyplnění mého dotazníku.

Abstrakt

REPETNÁ, L. Vliv hudby Karla Kryla na jedince. České Budějovice 2017. Bakalářská práce Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce K. Ochozka.

Klíčová slova: Hudba, vliv, Karel Kryl

Tato bakalářská práce pojednává o životě a díle písničkáře Karla Kryla. Soustředí se na to, jaký vliv může mít hudba na jedince. První kapitola popisuje hudbu, soustředí se na hudební žánr folk, a na to, jak může hudba jedince ovlivňovat. Další kapitola je zaměřená na osobu Karla Kryla, jeho život, tvorbu, a interprety, které ovlivnil. Poslední kapitola pojednává o vlivu Karla Kryla na jedince, což je také cílem celé práce, a to poukázat na to, jaký může mít hudba vliv na člověka, konkrétně na Krylova. Ve výzkumné části práce zjišťuje, zda Karla Kryla znají vysokoškolští studenti Teologických škol a učitelé hudební výchovy na středních školách. Také zkoumá, jak se o něm dozvěděli, a do jaké míry ho znají.

Abstract

The influence of Karel Kryl's Music on an Individual.

Key words: Music, influence, Karel Kryl

This bachelor thesis deals with life and work of folksinger Karel Kryl. It focuses on it, which influence could music have on a individual. The first chapter describes music, concentrate on music genre folk and how music could influence a person. Next chapter is focused on the person of Karel Kryl, his life, production and interprets, who was influenced by Kryl. The last chapter discusses about the influence of Karel Kryl on individuum, which is also the goal of the thesis. It is refer to how does music influence people, concretely Kryl's music. The empirical part of the research presents, whether students of theological faculty and teachers of high schools know Karel Kryl. I also research, how they get knowledge of him and to what extent they know him.